

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

7^E JAARGANG

WOENSDAG 18 JANUARI 1922

No. 316

INHOUD

	Blz.
RUSLANDS ECONOMISCH HERSTEL I door <i>J. H. Cohen Stuart</i>	47
De Tabakshandel in 1921	50
De Economische Positie van Tanger door <i>Mr. J. D. van Ketwich Verschuur</i>	52
Index-cijfers	53
Omvang en Beteekenis der Electrotechnische Industrie hier te lande	55
AANTEKENINGEN:	
Suikerproductie der wereld	56
Het Twentsche spinnerijbedrijf en de vrijhandel	56
De uitzetting der Circulatie	58
INGEZONDEN STUKKEN:	
De Zeeuwsche Oester- en Mosselvisserij door <i>H. F. Stobbelaar</i>	58
MAANDCIJFERS:	
Handelsbeweging over de maand November 1921	59
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN . . . . . 60—68	
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederehandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*
Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*
Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*
Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonne's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijff & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

16 JANUARI 1922.

In den toestand van de geldmarkt kwam de afgelopen berichtswEEK weinig verandering. In particulier disconto ging weder weinig of niets om, de notering wisselde tusschen 4% à 4% pCt. Op de prolongatiemarkt was iets meer vraag, zoodat de rente opliep van 3 tot 3% à 4 pCt.

De Minister van Financiën stelt op 23 dezer de inschrijving open op drie- en zesmaands schatkist-promessen tot een totaal bedrag van f 100 millioen.

De wisselmarkt was ook deze week weder zeer stil. Over het algemeen waren de koersen zeer stabiel, het-

geen alleen Vrijdag plotseling onderbroken werd door het aftreden van het Fransche Ministerie en het afbreken daardoor van de onderhandelingen te Cannes. Zoowel francs als marken liepen daardoor plotseling sterk terug, maar al spoedig herstelden zich de koersen weder, zoodat er bijna geen verschil was tusschen de koersen van het begin en die van het einde der week.

LONDEN, 16 JANUARI 1922.

Gedurende de eerste dagen van de afgelopen week bleef de geldmarkt ruim, doch sedert Woensdag, toen aanzienlijke bedragen, die tevoren bij de Bank of England waren opgenomen, vervielen, ontwikkelde zich een levendige vraag. Daggeld deed 4—5 pCt., in verband met pogingen de opnamen bij de Bank of England af te betalen. Dit laatste bleek evenwel niet mogelijk, zoodat een gedeelte moest worden hernieuwd, hetgeen voor een week à 5½ pCt. plaats vond.

Hernieuwing van daggeld geschiedde in de tweede helft der week tegen 3½ pCt., terwijl 7-daags geld eveneens 3½ pCt. deed.

Het aantrekken der geldkoersen bleef niet zonder invloed op de disconto's, welke aanzienlijk hooger afkwamen, hoewel de omzetten aan deze markt gering waren.

2-maands bankaccepten	3½—5% pCt.
3- " " "	3%—¾ " "
4- " " "	3%—¾ " "
6- " " "	3%—¾ " "
3-maands prima handelswissels	4½—5 pCt.
4- " " "	5—5¼ " "
6- " " "	5—5¼ " "

RUSLANDS ECONOMISCH HERSTEL. 1)

I.

Wat enkele maanden, ja enkele weken geleden nog een in nevelen gehuld vraagstuk scheen te zijn, is thans het veelbesproken onderwerp van den dag geworden. De geheimzinnige Londensche reis van den heer Stinnes in de laatste week van November was de eerste aanleiding voor het gerucht, dat er ten opzichte van Rusland zekere plannen bestonden, die verband hielden met de kwestie der Duitsche schadevergoeding. Sindsdien heeft dat gerucht — echter met vervanging van den naam van Stinnes door dien van Rathenau — snel vasteren vorm aangenomen om thans, nauwelijks zes weken later, een hoofdschotel uit te maken van den Oppersten Raad te Cannes. 2)

Door een samenloop van omstandigheden, die zeker

1) [Verg. pgns. 558 en 695 van den vorigen jaargang. — Red.]

2) Geschreven 9 Januari 1922.

wel gelukkig mag heeten, heeft de crisis in alle landen dezen winter haar toppunt bereikt en daarmee den weg gebaad tot onderhandelingen, welke blijk geven van een ruimeren kijk op het probleem van wereldherstel dan tot dusver den leidenden staatslieden eigen was. Van dien ruimeren kijk getuigt vooral het nieuwe stadium, waarin het zoogenaamde Russische vraagstuk gekomen is. De „nieuwe koers” en de hongersnood in Rusland, zoomede het nu wel overal doorgedrongen besef van de duurzaamheid van het daar te lande gevestigde bewind mogen daartoe hebben bijgedragen — toch zouden deze factoren op zichzelf zeker niet den merkwaardigen ommekeer teweeg hebben kunnen brengen, die te Cannes tot uiting is gekomen, wanneer niet ook de crisis buiten Rusland haren onweerstaanbaren invloed had doen gevoelen. Men is — eindelijk! — gaan begrijpen, dat in Rusland de sleutel ligt tot het herstel van Midden- en Oost-Europa, en daarmee ook van de overige wereld.

Lang, veel te lang heeft men, ondanks alle gepraat van de economische samenhoorigheid der volken, gemeend Rusland in zijn isolement te mogen laten vergaan, zonder in te zien, dat op die wijze een onmisbare factor voor het wereldherstel werd uitgeschakeld. In Duitschland en Engeland, en ook in de nabijgelegen Scandinavische rijken, was men reeds eerder tot dat inzicht gekomen. Ten onzent heeft men, vreemd genoeg, voor den kolossalen Russischen factor veel minder oog, en is men tot dusver meer geneigd geweest zich te oriënteren naar Frankrijks terughoudende, afwijzende, en, als in vele andere gevallen, niet bijzonder verziende politiek. Geringe bekendheid met Russische toestanden en de groote verliezen, die het belegend publiek hier te lande, evenals in Frankrijk, geleden heeft door de annuleering der Russische staatsschuld, verklaren waarschijnlijk die houding.

De annuleering der staatsschuld was een daad, die geheel paste in het kader van de bolsjewistische revolutie, en het is daarom begrijpelijk, dat men er een typisch bewijs in heeft gezien van „principieele” kwade trouw. Bij eene nuchtere beschouwing der feiten dringt zich echter de overtuiging op, dat reeds lang vóór het optreden der bolsjewiki de Russische staatsschuld een meer dan dubieuze zaak en zelfs de geregelde betaling der rentecoupons practisch onmogelijk was geworden zonder periodieke nieuwe credieten. Deze credieten werden, zoolang de oorlog duurde en zoolang Rusland mee bleef doen, door de Entente verstrekt, maar kwamen vanzelf te vervallen, zoodra Rusland zijn bondgenooten in den steek liet. Dat dit laatste vroeg of laat moest gebeuren, begreep een ieder, die van de stemming in Rusland op de hoogte was. Trouwens, ook als dit niet was geschied, mag betwijfeld worden of de Entente na het einde van den oorlog zou zijn voortgegaan met de kunstmatige ondersteuning van Ruslands staatscrediet. Waarschijnlijker is, dat Rusland dan „tot betere tijden” de betaling van rente en aflossing gestaakt zou hebben, zoodaals nu Frankrijk en andere Entente-staten hun oorlogsschuld aan Amerika onbetaald laten, Polen tegenover ons in gebreke blijft, enz.

Natuurlijk wordt hiermede het Russische annuleeringsdecreet allermint verdedigd, maar men moet er de feitelijke — in tegenstelling met de moreele — beteekenis ook niet van overschatten, en evenmin er zich illusies over maken, dat een ander régime aanstonds de middelen zou weten te vinden om de oude staatsschuld af te betalen. Een andere vraag is, of deze schuld nu ook maar definitief als verloren moet worden beschouwd, dan wel of er redelijke kans bestaat op latere betaling of althans op een aannemelijk accoord. Immers alleen in dit geval heeft de van de Sowjet-regeering gevorderde erkenning der oude schulden practische waarde. Het antwoord op die vraag zal m.i. moeten afhangen van Ruslands toekomstige economische structuur en van de verdere ontwikkeling der internationale situatie. In een volgend artikel kom ik hierop nader terug.

In elk geval behoeft het wel geen betoog, dat Nederland, juist als belangrijk schuldeischer, een groot belang heeft bij een spoedig herstel van zijn Russischen debiteur. Dit geldt niet alleen van de houders van Russische fondsen, doch van allen, die op het oude Rusland vorderingen hebben. Daaronder zijn velen, wier belangen als het ware in slapenden toestand verkeerden, en wier verliezen ten deele weer goed te maken zouden zijn door eene hervatting der zaken. De mogelijkheid daarvan hangt echter ook weer nauw samen met het algemeene herstel van het land.

Maar geheel afgescheiden van al deze oude banden, die ons aan Rusland verbinden, moet eene aandachtige beschouwing van onze tegenwoordige economische positie de overtuiging wekken, dat wij niet onverschillig kunnen staan tegenover het Russische vraagstuk. Die positie wordt, als altijd, grootendeels beheerscht door den toestand in ons Duitsche achterland. Ik zal derhalve eerst trachten duidelijk te maken, welk belang Duitschland bij Rusland heeft.

In de eerste plaats zoekt Duitschland in Rusland te herwinnen, wat het door den oorlog in vele andere deelen der wereld verloren heeft, namelijk een afzetgebied voor zijne industrieele productie, een arbeidsveld voor zijn ondernemingsgeest, en een kolonisatiegebied voor zijn overbevolking. De staat van ontredering en verval, waarin het onmetelijke Russische rijk verkeert en de onuitputtelijke natuurlijke rijkdommen waarover het beschikt, bieden voor een dergelijke Deutsche penetratie een bij uitstek gunstig object. In de tweede plaats wil Duitschland zijn betalingsbalans verbeteren, door zooveel mogelijk grond- en voedingsstoffen uit Rusland, in plaats van uit de landen met hooge valuta te betrekken. Daar de Deutsche fabrieken in Rusland een veel hogere ruilwaarde hebben dan in de genoemde landen, kan ongetwijfeld op die wijze eene aanmerkelijke besparing worden verkregen, ook al zullen de Russische leveringen zich eerst heel langzaam kunnen ontwikkelen en natuurlijk nooit den invoer uit andere landen geheel (of zelfs maar voor het grootste deel) kunnen vervangen.¹⁾ In de derde plaats hoopt Duitschland — al spreekt het die hoop niet openlijk uit — door een economisch samengaan met Rusland, zijn politieke positie op het vasteland te versterken.

Dat men in Duitschland reeds druk bezig is, zich naar Rusland te oriënteren, is natuurlijk geen geheim, en het spreekwoordelijke Deutsche aanpassingsvermogen heeft reeds kans gezien vele moeilijkheden te overwinnen, die voor anderen nog blijven bestaan. Zoo heeft de Hamburg-Amerika-Lijn, in samenwerking met de Sowjet-regeering, het zeetransport tusschen Rusland en Duitschland georganiseerd; de groote Deutsche banken hebben met de nieuw gevormde Russische Staatsbank het Duitsch-Russische geldverkeer geregeld;²⁾ ja er zijn zelfs reeds, dank zij den krachtigen steun van het Deutsche bankwezen, belangrijke exportzaken op credietbasis afgesloten. Dit zijn intusschen nog slechts de eerste voorbereidselen tot eene grootscheepsche actie die, naar het schijnt, langs twee kanalen Rusland zal bereiken, n.l. door de Duitsch-nationale Stinnes-trust en door de internationale Rathenau-combinatie.

De Stinnes-trust, die zich als „Wirtschaftsstelle für Verkehr, Handel und Industrie mit dem Osten” te

¹⁾ Volgens de Deutsche statistiek van 1913 bedroeg de invoer uit Rusland in dat jaar slechts 13,2 pCt. van de totale invoeren. Zelfs wanneer men aanneemt, dat de geheele Russische uitvoer naar België en Nederland voor Duitschland bestemd was, komt men tot een waarde, die niet meer dan 17 pCt. vertegenwoordigt van Duitschlands totale import. Omgekeerd absorbeende Duitschland volle 30 pCt.. België en Nederland te zamen 16 pCt. van Ruslands uitvoer, waaruit blijkt hoeveel meer Rusland op Duitschland, dan Duitschland op Rusland aangewezen was. De omstandigheden noodzaken Duitschland thans echter, zich speciaal op Rusland toe te leggen.

²⁾ [Zie pgn. 37 van dezen jaargang. — Red.]

Berlijn heeft geconstitueerd, is eene machtige combinatie van handel, industrie, bank- en transportwezen, met actieve deelneming van een aantal arbeidersvakverbonden. Onderhandeld wordt met de Amerikaanse bankiersfirma Morgan omtrent vorming van een Duitsch-Amerikaansch kapitaal van 250 miljoen dollar. De trust beoogt in de eerste plaats herstel van het spoorwegwezen en organisatie van een wijdvertakt automobiel-transport. In alle voornaamste productieve rayons van Rusland wil men Deutsche kamers van koophandel oprichten, die elk een geheel zelfstandige taak zullen hebben te vervullen en zullen bestaan uit specialisten op elk gebied, industrieelen en arbeiders. De Sowjet-regeering staat sympathiek tegenover dit project, welks verwezenlijking echter wel niet haar beslag zal kunnen krijgen vóórdat het geheele Russische probleem ter aanstaande conferentie te Genua van alle kanten bekeken is.

Van geheel anderen aard is het plan, waaraan de namen van Walter Rathenau en van diens mededirecteur der A. E. G., Felix Deutsch, verbonden zijn. Deze stellen zich op het standpunt, dat eene ruime ontplooiing van het Duitsch-Russische verkeer en de economische reconstructie van Rusland onmogelijk zijn, zoolang niet de alles overheerschende kwestie der schadevergoeding geregeld, en voorts ten opzichte van Rusland eene basis van internationale samenwerking geschapen is.

Op welke wijze het Deutsche aandeel aan het reconstructiewerk in Rusland dienstbaar kan worden gemaakt aan eene oplossing van het vraagstuk der schadevergoeding, zal nog moeten blijken. Men heeft gesproken van eene reserveering, ten bate van de Entente, van een deel der door Duitschland te maken winsten. Het zal echter niet zoo gemakkelijk zijn den juisten omvang dier winsten vast te stellen, en nog veel minder gemakkelijk, ze te realiseeren in een voor de Entente (en vooral voor Frankrijk) aannemelijke vorm. In elk geval zal er nog heel wat tijd moeten verlopen, eer een geregelde Russische export van eenige beteekenis weer mogelijk wordt, en het spreekt vanzelf dat alleen in dien toekomstigen export de mogelijkheid is gelegen van realiseerbare winst.

Waarschijnlijker lijkt het mij daarom, dat men een equivalent voor de van Duitschland verschuldigde bedragen zal trachten te vinden in de levering van goederen of in de prestatie van diensten ten bate van het algemeene reconstructie-werk. Immers gaat het hier niet in de allereerste plaats om een ruil- of handelsverkeer, dat dadelijk beginnen kan, doch om den wederopbouw van het economische apparaat (transportwezen etc.) dat dien handel mogelijk moet maken. Natuurlijk zou slechts een deel der Deutsche leveringen op deze wijze mogen worden aangewend; voor de rest zouden zij moeten dienen als ruilobject voor de door Duitschland benodigde Russische export-producten of, voor zoover deze niet dadelijk voorhanden zijn, als equivalent voor concessies, aan Duitschland te verlenen.

Ongetwijfeld zal, wanneer aldus eenmaal de eerste grondslagen van den wederopbouw zijn gelegd, en door invoer van het allernoodigste de prikkel tot produceeren verschaft is, het land snel herleven, en in staat zijn de te verleene credieten geleidelijk af te lossen. Want — dit behoeft wel nauwelijks nader te worden betoogd — credietverleening moet het begin van alles wezen, en men begrijpt dat daarmede, in een land van die afmetingen en verkeerende in zulk een staat van ontreddeering, zeer aanzienlijke kapitalen gemeoid zijn. Alleen door internationale samenwerking op groote schaal kan men hopen die kapitalen bijeen te brengen en de noodige zekerheid te scheppen, zonder welke het buitenlandsche kapitaal zich niet in Rusland wagen zal.

In die richting gaan dan ook de plannen betreffende een internationaal consortium, waarvan thans sprake is, en dat in eerste instantie eene herleving blijkt te

zijn van een vroeger plan, door schrijver dezes gesignaleerd in het eerste van zijne *Handelsblad*-artikelen over het Russische probleem (Alg. Hbl. van 6 Nov. j.l.), naar welke hij zich veroorlooft belangstellenden te verwijzen. Terwijl echter het oorspronkelijke plan uitging van Engelsche, Deutsche en Fransche groot-industrieelen en een zuiver economische actie in Rusland beoogde, waaraan ook Amerika en de neutrale landen zouden hebben kunnen deelnemen, heeft het nieuwe project, door de vastkoppeling aan het vraagstuk van de Deutsche schadevergoeding, een politiek karakter gekregen, dat niet bevorderlijk kan zijn voor de deelneming van andere dan Entente-landen. Ook van Deutsche zijde kan het animo voor deze combinatie niet groot zijn.

Maar, welke vormen de economische interventie van het buitenlandsche kapitaal in Rusland ten slotte ook moge aannemen, het is duidelijk en wordt ook zelfs in Frankrijk nu wel algemeen erkend, dat Duitschlands intensieve medewerking daarbij onmisbaar is. Voor Nederland kan eene krachtige Deutsche economische expansie in Oostelijke richting slechts voordeel opleveren. Ten eerste zal zij den druk der Deutsche concurrentie op onze eigen industrie verzwakken. Ten tweede zal de verbetering van den economischen toestand in Duitschland, die er uit kan voortkomen, een gunstigen terugslag hebben op ons land. Ten derde verbetert de kans op eene regeling der oude schulden. En eindelijk wordt ook voor ons de hervatting der betrekkingen met Rusland vergemakkelijkt, hetgeen de malaise in tal van bedrijven kan doen verminderen.

Wat onze eigen toekomstige betrekkingen met Rusland betreft, zal men m.i. vóór alles twee hoofdzaken onder de oogen moeten zien, n.l. credietverleening en belangenconcentratie. De tijd is vermoedelijk alweer zoowat voorbij, dat zaken met Sowjet-Rusland op een cash basis konden worden gedaan. De goudvoorraad is zoo goed als uitgeput, en bovendien is men elders reeds begonnen met crediet te geven. De geprojecteerde Deutsche en internationale acties zijn, zooals hierboven reeds bleek, geheel op credietverleening gebaseerd. Daarbij levert de kwestie van waarborgen natuurlijk een groote moeilijkheid op. Maar, groot als die moeilijkheid is in het geval van grootscheepsche reconstructie-credieten, zij wordt vrijwel onoverkomelijk wanneer het geldt op zichzelf staande, kleinere transacties te financieeren. Daarom zal ook Nederland, om in Rusland aan het werk te kunnen gaan, moeten trachten zijne verschillende belangen in dat land zooveel mogelijk te vereenigen in één centrale organisatie, die zich dan bij soortgelijke combinaties in het buitenland zou dienen aan te sluiten. Onder de gegeven omstandigheden lijkt mij dergelijke collectieve, internationale actie de eenig mogelijke.

Rest intusschen nog de vraag, of er voor Nederland in het tegenwoordige stadium wel aanleiding bestaat, zich voor de Russische zaken te interesseeren. Men heeft al zooveel geld met Rusland verloren: is het niet beter, dat land der onbegrensde onbegrijpelijkheden nu maar verder links te laten liggen, en in elk geval af te wachten, tot de chaos eenigszins bezonken is?

Ik geloof, dat het een groote fout zou zijn. Hoe treurig de toestand in Rusland ook moge wezen, het blijft met dat al een land van geweldige potentialiteiten, dat te allen tijde een belangrijke plaats zal innemen in de wereldhuishouding. Op dit oogenblik is dat land een ruïne; maar de tijd zal komen, dat het weer overeind staat — laten wij hopen, op steviger basis dan het oude, tsaristische Rusland, „de reus op leemen voeten”. De naties, die aan dien wederopbouw zullen hebben deelgenomen, zullen er dan ook de vruchten van plukken. Het zou m.i. niet van een ruimen blik getuigen indien Nederland, dat bovendien in Rusland oude en eervolle tradities bezit, zich aan dat grootsche werk onttrok.

- Dit zijn, als men wil, gevoelsargumenten. Van

uiterst reëlen aard is echter het onmiddellijke belang, dat bijv. onze industrie in de huidige malaise heeft bij den export naar Rusland. Men weet, dat juist soortgelijke overwegingen in Engeland den stoot hebben gegeven tot de hervatting der Russische betrekkingen. Een omstandigheid, die men wel in aanmerking moet nemen is, dat de Russische markt thans voor letterlijk elk fabrikaat een vrijwel onbeperkten afzet biedt — gegeven slechts het noodige credit. De bevolking heeft behoefte aan *alles*. Wanneer dus eene bevredigende regeling der creditkwestie mogelijk blijkt, zou onze industrie als geheel daarvan kunnen profiteren. De zaak schijnt derhalve wel eenige studie waard.

J. H. COHEN STUART.

DE TABAKSHANDEL IN 1921.

De aanvoeren van tabak op de Nederlandsche markt waren in 1921 veel minder groot dan in 1920: in totaal bedroegen deze circa 106 millioen Kilo's (tegen circa 232 millioen Kilo's het jaar te voren), verdeeld in ongeveer 67 millioen kilo's Sumatra & Java

„	17	„	„	Noord-Amerikaansch
„	11	„	„	Zuid-Amerikaansch
„	6	„	„	Grieksch & Turksch
„	5	„	„	Diversen (Chineesch, Britsch-Indisch, Algiersch etc.)

Niettegenstaande dit feit zijn de zaken van den beginne af veel meer sleepende gebleven dan in 1920; de toestand in het artikel is in den loop van het jaar hoe langer hoe minder gunstig geworden en het eind van het jaar bracht een tijdperk van malaise, zooals, zelfs onder de minder optimistisch gestemden, slechts weinigen dit verwacht zullen hebben.

In de eerste plaats bleef de markt gedurende het geheele jaar gedrukt door de in de laatste jaren hier opgestapelde voorraden uit de oude oogsten. Weliswaar zijn deze in 1921 successievelijk nagenoeg geheel overgegaan uit importeurs-bezit naar de tweede hand, doch ten slotte heeft het kwaad zich hiermede slechts verplaatst, omdat de afzet uit tweede hand het geheele jaar door veel te wenschen overgelaten heeft.

Neemt men nu daarbij in aanmerking, dat de toestand zoo ongunstig geworden is niettegenstaande het feit, dat het quantum van den 1920er Sumatra-oogst ruim honderd duizend pakken, en dat van den 1920er Javaoogst een paar honderd duizend pakken kleiner was dan van normale oogsten, dan behoeft het geen verwondering te wekken, dat menigeen in de naaste toekomst meer schaduw- dan lichtzijden ziet.

Het blijft dan ook een open vraag of men — althans in de eerste jaren — plaatsing zal vinden voor quantum tabak als onze koloniën vóór den oorlog leverden.

Men kan zijn oogen niet sluiten voor het feit, dat het verbruik van sigaren de laatste jaren enorm verminderd is. Men behoeft slechts om zich heen te zien om dit te constateeren.

In Duitschland wordt dit verbruik op hoogstens 50 pCt. van dat van vóór den oorlog geschat; in enkele Regie-landen van Centraal-Europa wordt dit cijfer officieel genoemd.

Nu speelt in deze rijken de algemeene verarming daarbij zeker een groote rol. Doch wie zal zeggen wanneer hierin een verbetering zal intreden en hoeverlen zich dan ten slotte het rooken geheel ontwend zullen hebben of tot de sigaret overgegaan zullen zijn?

Een sprekend voorbeeld hiervan vindt men in Amerika waar, volgens de statistieken, het sigarenverbruik in de eerste 9 maanden van 1921 met bijna 20 pCt. achterbleef bij dezelfde periode van 1920, terwijl daarentegen het sigaretten-verbruik met 10 pCt. steeg.

Ook in het Noorden van Europa neemt men hetzelfde verschijnsel waar, bijv. in Zweden, waar het monopolie het sigarenverbruik van 1921 schat op twee derde van dat van 1919.

Neemt men nu in aanmerking, dat de oogsten van

vóór den oorlog weliswaar min of meer geregeld hun weg naar de consumenten vonden, maar dat men toen in doorsnee toch zeker niet van een schaarschte aan materiaal kon spreken, dan mag men o.i. niet de mogelijkheid wegcijferen dat men — indien de toestanden zich niet wijzigen — spoediger dan men denkt voor een overproductie kan te staan komen.

Nu is voor Sumatra het gevaar in zooverre misschien minder groot dan voor Java, omdat althans de voor dek geschikte tabak van deze herkomst veel meer op zichzelf staat en in vele gevallen moeilijk te remplaceeren is, doch bovenal omdat door de sterk doorgevoerde concentratie der produceerende maatschappijen een regeling van het quantum in elk geval vergemakkelijkt wordt.

Zoo is het quantum van het 1919er en 1920er Sumatra-gewas bij gemeenschappelijk overleg beperkt tot circa 150.000 pakken.

Het quantum van den 1921er oogst is vrijgelaten; daar echter in verband met het verkrijgen van werkrachten etc. een uitbreiding slechts geleidelijk mogelijk is, zal deze oogst niet meer dan circa 165.000 pakken leveren.

Ook voor den 1922er oogst is geen beperking voorgeschreven; om dezelfde redenen zal deze — hoewel grooter dan het 1921er gewas — toch nog lang niet een normaal quantum, van bijv. 250.000 pakken, kunnen bereiken.

Men mag vertrouwen dat, wanneer het vóórwerken voor den 1923er oogst begint, de markttoestand zoover te overzien zal zijn, dat de producenten kunnen beoordeelen of het niet noodig zal blijken maatregelen te beramen om te voorkomen, dat men te spoedig weder op een quantum komt als vóór den oorlog verhandelbaar bleek.

Voor Java lijkt het, hoe gewenscht het ook zou zijn, zool niet ondoenlijk dan toch op verschillende gronden uiterst bezwaarlijk om ten opzichte van het te produceeren quantum eenigszins regelend op te treden; hier wordt de hoegrootheid van het product tot dusverre minder bepaald door planters en importeurs dan wel door de weersgesteldheid.

Zooals boven vermeld hebben zware regens en overstromingen het quantum van den 1920er oogst met ongeveer 50 pCt. verminderd; van het 1921er gewas is de vooroogst — eveneens door sterken regenval — weder zeer klein geworden, de naoogst zal echter vermoedelijk een nagenoeg normaal quantum leveren.

In Duitschland, welk land nog steeds verreweg den meesten invloed op de Nederlandsche tabakmarkt heeft, werd op 1 Juli de „Zwangwirtschaft“ in de sigarenindustrie ingetrokken. Hierdoor verviel ook de beperking van den invoer, zonder dat dit echter op de stemming eenigen invloed uitoefende, aangezien reeds vóór dien tijd de meeste fabrikanten het hun toegevoezen contingent niet meer konden verwerken (op 1 Juli werd het aantal werklooze sigarenmakers in Duitschland reeds op 30.000 geschat).

De verbetering in zaken die sommigen daar tegen het najaar verwacht hadden, is uitgebleven; integendeel zijn, door den plotselingen val der valuta, na October verkoopen hoe langer hoe moeilijker geworden.

Ook bij de Nederlandsche sigarenfabrikanten is de gang van zaken gedurende het geheele jaar onbevredigend geweest; is het verbruik van sigaren in Holland zelf veel minder teruggegaan dan in de meeste andere landen, daartegenover staat, dat de invoer van uitheemsche (voor een groot deel Duitsche) sigaren niet onbeduidend gestegen is, en wel van 270.000 kilo's in 1920 tot 490.000 kilo's in 1921¹⁾

Bovendien echter is de export, welke steeds een belangrijk deel der Nederlandsche industrie uitmaakt, met meer dan de helft gedaald, n.l. van 1.562.000 kilo's tot 665.000 kilo's.¹⁾

Een deel van deze vermindering zal ongetwijfeld aan

¹⁾ Deze cijfers hebben betrekking op de eerste elf maanden van het jaar.

den Duitschen export ten goede gekomen zijn; het behoeft echter geen betoog, dat een dergelijk quantum — voor ons land niet zonder betekenis — voor een land als Duitsland in verhouding slechts een kleine rol speelt.

Wanneer wij thans enkele der voornaamste soorten wat nader beschouwen, valt in de eerste plaats op, dat de *Sumatra*, van importeursstandpunt bezien, een uitzondering op den regel gevormd heeft.

De doorsneeopbrengst toch van de verkochte 145507 pakken van oogst 1920 bedroeg circa 284 cents per $\frac{1}{2}$ kilo, uitmakende een waardebedrag van circa 62 miljoen gulden, of slechts zes miljoen gulden minder dan dat van den zeer gunstig verkochten 1919er oogst.

Bij de handelaars echter zal deze oogst weinig aangename herinneringen achterlaten; het is dan ook niet te ontkennen dat de tabak van den aanvang af sterk overschat is.

Over het algemeen had men, evenals het vorige jaar, te doen met een goed uitgewassen zeer bladdig product; er kwam echter in een groot deel der partijen wat onrijp en vochtig voor, terwijl de kleuren vaak te wenschen overlieten. Wel waren deze doorgaande vrij helder, doch gewoonlijk trok de tint meer naar het roode dan naar de gewilde vale nuance; bovendien kwam nogal wat miskleur in het gewas voor.

De opening der campagne vond dit jaar wat later dan gewoonlijk plaats, n.l. eerst in Mei.

Alle voortteekenen wezen toen reeds op een hooge stemming; de markt was in het najaar op het hoogste punt gesloten, in de tusschenliggende periode had een vrij geregelde vraag geheerscht naar betere tabak, Amerika had toen uit de tweede hand nog verschillende merken gekocht, welke het vroeger had laten liggen, koopers van enkele partijen van den nieuwen oogst, welke op hooge basis uit de hand verkocht waren, heetten daarmede buiten groot succes te hebben. Daarbij kwam nog de beperking van het quantum der laatste twee oogsten; men redeneerde dus, dat er wat vroeger of later in elk geval gebrek moest komen, vooral aan goede tabak (waarvan inderdaad de voorraad niet groot was) en bij menigeen was de zorg nog het grootst om de vraag of men wel voldoende materiaal zou kunnen bemachtigen om zijn verkoopapparaat loonend aan den gang te houden.

Zoo werd dan ook over gebreken gemakkelijker heengestapt dan anders wel het geval geweest zou zijn. Eenige Duitse fabrikanten, welke de eerste inschrijvingen bijwoonden, bleken inderdaad in staat — zij het ook schoorvoetend — de voor de beste merken gevorderde fancyprijzen aan te leggen, en men meende, dat de anderen vanzelf zouden moeten volgen.

In deze stemming bereikte men een prijsniveau, dat in verhouding tot den uitval der tabak nog hooger was dan dat van een jaar tevoren en dat zich tot de vakantie onverzwakt handhaafde. Alleen in de laatste inschrijvingen van het najaar, toen trouwens in de latere afladingen de fouten van den oogst meer en meer aan het licht kwamen en goede partijen nog maar schaarsch waren, is de stemming tenslotte wat bekoeld.

De Amerikaansche inkoopers trachtten zich in het begin wat gereserveerd te houden: uit den 1919er oogst hadden zij het zeer groote quantum van 40.000 pakken gekocht en hadden bovendien in het voorjaar uit de tweede hand nog een en ander genomen. Inmiddels waren in Amerika de rechten voor *Sumatra* van dollar 1,85 op dollar 2,35 per pond verhoogd, terwijl ook daar over slechten gang van zaken in de sigarenindustrie vrij algemeen geklaagd werd. Zij namen eerst een eenigszins afwachtende houding aan; op den duur moesten echter ook zij den loop der prijzen volgen. Toch bleven zij gedurende de geheele campagne kalmer gestemd dan een jaar te voren, schoten vaak merken uit, die zij vroeger medenamen,

en lieten af en toe, als de prijs al te veel opgedreven werd, voor Amerika goed geschikte merken aan de concurrentie over, wat vroeger een hooge uitzondering was.

Amerika kocht dan ook uit dezen oogst slechts circa 20.000 pakken.

De omzet van *Sumatra* in tweede hand bleef het geheele jaar door zeer onbevredigend; het bleek telkens, dat in Duitsland de middelfabrikanten, welke toch te zamen het meerendeel der afnemers vormen, de prijzen aan de markt betaald, niet konden volgen. In Holland zelf werd de toestand voor de sigarenfabrieken hoe langer hoe ongunstiger, in het Noorden gingen de zaken ook onbevredigend en zoo sluit het jaar met een veel grooteren voorraad in tweede hand dan in het begin der campagne te voorzien was.

Nagenoeg de geheele 1920er oogst werd op de gewone wijze bij inschrijving verkocht, n.l. 140364 van de 145507 pakken.

Oogst 1921 wordt, zooals bovenvermeld, geraamd op circa 165.000 pakken; daar van dezen oogst, wegens opheffing der inkrimping, geen tabak in Indië vernietigd is, zal men reeds om die reden met een grotere verhouding ordinaire tabak daaruit te rekenen hebben.

Van *Java* begonnen de inschrijvingen reeds weder in Januari en werden regelmatig voortgezet tot begin November.

De prijzen zijn, met nu en dan een kleine opleving, in den loop van het jaar langzaam aan weggezakt en in de inschrijving van 4 November was men ten slotte op zulk een laag niveau gekomen (mede als gevolg van de inzinking der Duitse valuta) dat importeurs besloten, de verder nog voor 1921 vastgestelde inschrijvingen niet te houden, doch den toestand eerst nog eens aan te zien.

In December werd dus alleen nog een kleine inschrijving voor ordinaire krossoks (meest reeds vroeger vergeefs aangeboden partijen uit oude oogsten) gehouden.

Hierdoor gaan importeurs thans met een onverkocht quantum, te schatten op circa 80.000 pakken (voor de grootste helft uit Vorstenlanden bestaande), het nieuwe jaar in.

Bij inschrijving aangeboden werden in totaal bijna 500.000 pakken, waarvan circa 200.000 uit den 1920er oogst, het restant uit oude oogsten, welke thans dan ook in de eerste hand zoo goed als geruimd zijn.

Voor de voor kerf geschikte partijen (ook die uit de Bezoekie en Vorstenlanden) kon men het geheele jaar door geregelden afzet vinden. In de kerf-industrie, zoowel hier als in het buitenland, werd dan ook lang niet zoo geklaagd over den gang van zaken als door de sigarenfabrikanten.

De sigarentabak vond echter bijna voortdurend slechts met moeite koopers, vooral voor zoover de Vorstenlanden betreft.

Dit laatste vindt ongetwijfeld voor een deel zijn oorzaak in het verkoopsysteem hiervoor sinds den oorlog toegepast, volgens hetwelk nog steeds de voor Amerika geschikte tabak op *Java* uitgezocht en direct daarheen verscheept wordt.

Hierdoor verliezen de partijen, welke in Holland ten verkoop komen, hun aantrekkelijkheid voor een groot deel der koopers en bieden een buitengewoon eentonigen aanblik, welke op de stemming voor het artikel natuurlijk een weinig gunstigen invloed heeft.

Hoewel het percentage, dat naar Amerika gaat, slechts klein is (men kan het totale quantum *Java*-tabak de laatste jaren op circa 5000 pakken schatten) heeft dit door den in verhouding hoogen prijs, welke daarvoor aangelegd wordt, op het doorsneecijfer een vrij belangrijken invloed. Toch gelooven wij niet, dat de importeurs, die zich aan het van ouds beproefde verkoopsysteem hielden en hun oogst in zijn geheel naar Holland deden komen, daarvan berouw gehad zullen hebben.

In het algemeen gesproken kan men zeggen, dat men voor Javatabak in dit jaar weder ongeveer op het prijsniveau van vóór den oorlog gekomen is, al bedragen kostprijs, vracht etc. natuurlijk veel meer. Ordinaire krossoks tot 10/12 cents per $\frac{1}{2}$ kilo (dus beneden productieprij) schijnen vaak zelfs moeilijker te verkoopen dan vroeger, en menige handelaar heeft deze, mede ten gevolge van de in verhouding buitensporig hoge onkosten, welke daarop drukken, van zijn programma geschrapt.

Gedurende de geheele campagne trouwens is betere tabak altijd nog gemakkelijker te plaatsn geweest dan ordinaire, hetgeen zoowel voor kerf als voor sigarentabak geldt. Alleen op het eind van het jaar is er nu en dan voor Duitschland eenige vraag gekomen naar het allergeodkoopste materiaal, hetgeen samen ging met de daling der valuta. Het zal wel van het verloop der koersen afhangen of men zich noodgedwongen daar in het algemeen meer op de laaggeprijsde soorten zal gaan toelagen.

De Regieën van Centraal-Europa, welke vroeger regelmatig groote posten direct uit de markt namen, traden in eerste hand slechts sporadisch als koopers van bescheiden quantums op.

Van *Borneo* werden bij inschrijving en uit de hand verkocht 3024 pakken. De uitval was over het algemeen slechts middelmatig.

Van *Braziel en andere Zuid-Amerikaansche soorten* werd iets meer bij inschrijving gebracht dan verleden jaar, nl. circa 18000 tegen 14000 pakken.

De vermeerdering komt ten goede aan de Paraguaytabak, waarvan ruim 8000 pakken bij inschrijving kwamen, welke geregeld, zij het ook tot dalende prijzen, koopers konden vinden. Voor dit artikel bestond trouwens reeds vóór den oorlog hier een vrij geregelde afzet.

De partijen *Braziel* werden veelal opgehouden of vonden slechts met groote moeite plaatsing.

Al deze soorten hebben hun belang voor de Nederlandsche markt grootendeels verloren; groote quantums (circa 250.000 balen) werden daarvan weder direct naar Bremen en Hamburg verladen. Vooral in het najaar werden deze vaak van daar uit tot uiterst lage prijzen (gedeeltelijk beneden die van vóór den oorlog) aangeboden en oefenden daardoor op de Java-markt een nog verderen druk uit.

Noord-Amerikaansche tabak. Zooals wij reeds in ons vorig overzicht vermeldde, waren de prijzen van verschillende soorten in het najaar van 1920 sterk gedaald. Hierdoor waren voor de Nederlandsche handelaars in het begin van het jaar bevredigende zaken daarin mogelijk.

Voor van *Burley*, van welke soort de prijzen in Amerika ongekend laag gedaald waren, terwijl de oogst voor Holland zeer geschikt bleek te zijn, werden vrij belangrijke quantums geïmporteerd. In den loop van het jaar zijn de prijzen hiervoor echter in Amerika sterk opgelopen, terwijl voor den nieuwen oogst de planters een pool gevormd hebben, welke — indien deze ten minste blijft bestaan — importeeren voor Holland wel moeilijk zal maken.

Van *Oriëntaalsche tabak* ging in Argos nogal wat om; dit is ook een van de soorten waarvan vóór den oorlog geregeld vrij groote quantums hun weg naar Holland vonden.

Voor de betere soorten blijft het uiterst moeilijk, hier een afzet te vinden. Terwijl belangrijke quantums hiervan uit de Orient naar Hamburg en Bremen verladen werden, namen de aanvoeren in Holland sterk af, in menig geval ongetwijfeld ook wel als gevolg van het verschil in de plaatskosten. F. M. v. E.

DE ECONOMISCHE POSITIE VAN TANGER.

Moeilijk kan men zich een gunstiger positie denken dan die van *Tanger*, gelegen op de noordelijkste punt van Afrika, op den drempel van de poort, die

den Atlantischen Oceaan van de ook thans nog zoo belangrijke „oude wereldzee” scheidt, op een viersprong van zeeën en continenten, natuurlijk station voor de schepen, die de centra der west- en noord-Europeesche beschaving en van Amerika met Noorden, Oost-Afrika, Zuid-Europa en het Oosten verbinden en het aangewezen bruggehoofd voor de voortzetting van de Spaansche en Fransche spoorwegnetten op Afrikaanschen bodem. Bogende op een historie, die zich in het schemerlicht der legende verliest, is de oude Phoenicische factorij, later de hoofdstad van het Romeinsche wingewest Mauretania Tingitana, onder de daarna komende Vandalen, Byzantijnen, Visigothen en Arabieren, onder de dynastieën der Omeiaden, Idrissieden, Almoravieden, Almohaden, Hafsieden, Merinieden, der Portugeezen, Spanjaarden en Engelschen, een begeerd bezit, van door de eeuwen heen weliswaar dalende en stijgende, maar nimmer geheel zonder beteekenis. In 1684 komt het onder den krachtigen Sultan Moelei Ismaël ten slotte onder Marokaansch bewind om ongeveer een eeuw later de zetel te worden van het bij den Sultan van Marokko geaccrediteerde corps diplomatique en in verband daarmee na 1906 ook van de uit de acte van Algirciras voortvloeiende internationale instellingen als de Marokaansche Staatsbank, de politie voor stad en zone, onder Spaansche officieren voor de eerste, onder Fransche voor de tweede, van de „Société internationale de Régie co-intéressée des Tabacs au Maroc”, van de Fransche „Administration de la Dette marocaine”. Er is een Engelsch, een Fransch en een Spaansch hospitaal; behalve verscheidene Fransche banken is er een Engelsche en een Spaansche bank en niet alleen de Sherifijnsche Regeering, doch ook de Regeeringen te Parijs, Londen en Madrid hebben er postkantoren gevestigd. Gedurende een lange reek van jaren is *Tanger* bovendien de eenige Marokaansche haven geweest, waar de uitwisseling tusschen de voortbrengselen van het weinig toegankelijke land en de buitenwereld plaats vond, doch na de vestiging van de Fransche en Spaansche protectoraten in 1912 is de internationale havenstad voorbijgestreefd door het Fransch-Marokaansche, aan de Atlantische kust gelegen Casablanca, dat door de beschermende mogendheid zooveel mogelijk bevoordeeld, door een spoorweg o.a. met Fez, Marakesch en Rabat (den zetel van den Sultan en den Franschen Resident-Generaal) en door uitstekende wegen met het geheele binnenland in verbinding gebracht is. Hoewel ook de verbindingen van *Tanger* met het binnenland wel verbetering hebben ondergaan, staat de afwezigheid van een spoorweg aan de snelle ontwikkeling van de internationale havenstad en haar concurrentie met Casablanca nog in den weg, terwijl hare ligging in een enclave van de Spaansche zone, waar grootendeels nog verre van normale toestanden heerschen en voor de ontwikkeling van het land zoo goed als niets wordt gedaan, haar economische „hinterland” van geringe beteekenis maakt, terwijl de stad zelf niet meer dan 60.000 inwoners telt. De handelsbeweging van haar zone is dan ook van weinig belang: in 1919 in haar geheel 46½ miljoen franken, waarvan 39 miljoen komen voor rekening van den invoer. De uitvoer uit *Tanger* bestaat voornamelijk in huiden en vellen, was, eieren, versche en ingemaakte visch, groenten, verschillende soorten meel, zemelen, oliehoudende zaden, „crin végétal”, touw, leerwerk en wollen tapijten. Het grootste handelsverkeer vindt plaats met Spanje, Frankrijk en Engeland, terwijl Nederland in 1919 onder de invoerende landen de 7e, onder de uitvoerende de 8e plaats innam. De ligging van *Tanger*, op slechts enkele uren stoomens van Europa, maakt den aanleg van een spoorweg als voortzetting van het Europeesche net aangewezen en zoo is in den aan het Fransch-Duitsche verdrag van 4 Nov. 1911 toegevoegden brief van den Duitschen Minister van Buitenlandsche Zaken aan den Franschen Ambassadeur

te Berlijn dan ook de voorwaarde gesteld, dat de aanleg van den spoorweg Tanger—Fez „qui intéresse toutes les nations” aan dien van alle andere in Marokko zou voorafgaan, terwijl ook in het Fransch-Spaansche verdrag van 27 Nov. 1912 aan het spoedig tot stand komen daarvan aandacht wordt gewijd. De aanleg maakt thans in de drie zones goede vorderingen, zoodat de voltooiing van den spoorweg in 1924 schijnt te mogen worden verwacht. Deze zal zijn eindpunt hebben aan de Tangersche haven, vandaar loopen naar Arzila aan de Atlantische kust en vervolgens landinwaarts buigen om via Elksar en Meknes de oude Marokaansche hoofdstad te bereiken. Zijn totale lengte zal 310 K.M. bedragen, waarvan 14 in de Tangersche, 91 in de Spaansche en 205 in de Fransche zone. Er zullen 25 stations komen, waarvan respectievelijk 1, 9 en 15 in elk der 3 zones. Door een te Souk-el-Arba afbuigende zijlijn zal de verbinding van Tanger met Rabat en Casablanca worden tot stand gebracht. De concessie voor den spoorweg is bij laatstgenoemd verdrag gegeven aan de „Compagnie Franco-Espagnole du Chemin de fer de Tanger à Fez”.

Niet minder dan de spoorweg naar Fez is de aanleg van een haven te Tanger voor haar verdere economische ontwikkeling van belang. Evenmin als een van de andere 7 Marokaansche „havens” heeft die van Tanger op zulk een weidsche benaming aanspraak, aangezien er in de ongeveer 6 K.M. lange en 2 K.M. breede baai van een kunstmatige beschutting van eenige beteekenis voor de schepen geen sprake is. Gelost en geladen wordt in lichters op de open reede, die dikwijls woelig is, zoodat stukken van grooter gewicht dan 9 ton niet kunnen worden verscheept en herhaaldelijk goederen bij het laden en lossen in het water verloren gaam of beschadigd worden. Toch deden in direct verkeer met het buitenland in 1919 1254 schepen, met een tonneninhoud van 434.780 Tanger aan en in het kustvaartverkeer 527 schepen, samen van 231.798 ton. In het rechtstreeksche verkeer nam in dat jaar de Nederlandsche vlag de 4e plaats in met 10 schepen en 12.390 ton. Vóór den oorlog nam de Nederlandsche vlag echter steeds de eerste plaats te Tanger in en het is te verwachten, dat dit ook in de komende jaren weer het geval zal zijn, als ook de Mij. Nederland Tanger weer op de uit- en thuisreis gaat aandoen. Thans is dit alleen nog met de mailbooten van den Rotterdamschen Lloyd het geval, terwijl ook de Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij Tanger in haar geregelde vaarplan heeft opgenomen en kortgeleden de Stoomvaartmaatschappij „Atlas” is opgericht onder de directie van de firma Wambersie en Zoon te Rotterdam, die een dienst tusschen de Marokaansche havens en Nederland, België en Duitschland zal onderhouden. Nederland behoort dus tot de landen, die in de eerste plaats bij den aanleg van een goede haven te Tanger zijn geïnteresseerd. Het groote plan tot den aanleg daarvan dateert reeds van 1910, doch heeft tengevolge van de economische en politieke ijverzucht der concurrerende mogendheden een lijdensgeschiedenis moeten doormaken, waarvan het einde nog niet te zien is. Vóór den grooten oorlog stond het na vele onderhandelingen vrijwel vast, dat de aanleg en exploitatie van de haven zouden worden opgedragen aan de „Société internationale pour le développement de Tanger”, waarvan 30 pCt. der aandelen in Fransche handen was, terwijl Engeland, Spanje en Duitschland elk over 20 pCt. beschikten en de resterende 10 pCt. onder andere landen verdeeld was, 1½ pCt. waarvan aan Nederlandsche belanghebbende ondernemingen was toebedeeld. Gedurende den oorlog kon aan verwezenlijking van het plan natuurlijk niet worden gedacht; in den loop van dit jaar is het Maghzen echter plotseling met een nieuw plan voor den dag gekomen. De concessie voor aanleg en exploitatie zou weliswaar aan de Société worden gegeven, doch de aandelen daarin, welke tot nu toe in Deutsche en Oostenrijksche handen waren, zouden

ingevolge de vredesverdragen door het Maghzen worden overgenomen en dit zou tevens het recht hebben de havenexploitatie na 15 jaar van de concessionaresse te naasten. Daartegenover zou het Maghzen optreden als garant van een door de Société uit te geven obligatieleening ten bedrage van 35 miljoen franken. Het is duidelijk dat, indien de haven op die wijze werd tot stand gebracht, de leiding, zoowel over den aanleg als de exploitatie langs een omweg inplaats van aan een internationale groep, zooals in overeenstemming met de acte van Algeciras de oorspronkelijke bedoeling was, aan Frankrijk, immers aan de door Frankrijk geïnteresseerde Marokaansche Regeering zou worden gegeven, reden waarom bij andere belanghebbende mogendheden verzet tegen de nieuwe plannen gerezen is en de uitvoering daarvan zich weder laat wachten. Aangezien echter van verschillende zijden, o.a. door een sterke groep in de Fransche kamer van afgevaardigden krachtig op het eindelijk tot stand brengen van de haven wordt aangedrongen, mag op het vinden van een oplossing van de bestaande moeilijkheden worden gehoopt. De werken zullen o.a. bestaan in de verlenging van den bestaanden, kleinen golfbreker en het aanleggen van een nieuw hoofd, 716 M. lang, waardoor twee ruime havenbassins zullen worden gevormd. Men verwacht algemeen, dat na de totstandkoming daarvan, Tanger tengevolge van haar gunstige ligging een belangrijk deel van het inter-oceanisch verkeer tot zich zal trekken en o.a. overlaadhaven zal worden voor de Marokaansche kustvaart. Dan is het niet twijfelachtig, dat het van Gibraltar een aantal van de schepen zal wegtrekken, die zich tot nu toe daar van proviand, kolen, water en petroleum hebben voorzien. Vóór den oorlog leverde de Engelsche overbuur aan de scheepvaart reeds ongeveer 300.000 ton bunkercoal per jaar; de militaire behoeften bemoeilijken in de Engelsche oorlogshaven echter de kolenerleverantie aan vrachtschepen, en dus zal Tanger van den aanvang af voor haar deel wel op minstens 100.000 ton per jaar mogen rekenen. Ook het reizigersvervoer zal in niet geringe mate kunnen bijdragen tot de verlevendiging van de nieuwe haven, die het knooppunt mag worden voor het verkeer van Europa, Amerika en het Oosten naar geheel Marokko en wellicht, wanneer de tegenwoordige algemeene malaise tot het verleden zal behooren, een hoofdstation voor de snelverbinding van Europa met Zuid-Amerika, per spoorweg Parijs-Madrid-Algeciras-Tanger-Dabar en vandaar per boot naar Pernambuco, een verbinding, waarvan destijds reeds ernstig sprake is geweest. Ten slotte zal Tanger met zijn onvergelykelijk mooie klimaat meer en meer worden gezocht als „station d'hiver”, vooral nu van Franschen kant voor het tourisme in Marokko zulk een grootsche reclame wordt gemaakt. In de grondprijzen van de stad, die in de laatste jaren sterk zijn gestegen, zijn alle bovengenoemde toekomstverwachtingen reeds ruim gediscoteerd. Mocht thans eindelijk tusschen de bij Tanger geïnteresseerde groote mogendheden overeenstemming worden bereikt, zoowel over het aan stad en zone te verleenen statuut als omtrent den aanleg van haar haven, dan staat voor deze een ontwikkeling te wachten zoo groot, als in haar 20 eeuwen oude geschiedenis nog niet voor haar is weggelegd geweest.

Mr. J. D. VAN KETWICH VERSCHUUR.

Tanger, Dec. 1921.

INDEX-CIJFERS.

Een verdere daling der groothandelsprijzen gedurende December brengt het indexcijfer op 4357, hetgeen een vermindering beteekent van 101 punten. Een jaar geleden bedroeg het totaal 5924, zoodat in de laatste 12 maanden het totaalcijfer 1567 punten gedaald is of ongeveer 26 pCt. Zooals blijkt uit de achterstaande — aan The Economist ontleende — tabel, werd de dalende beweging alleen in het najaar, voornamelijk door de schommelingen op de katoenmarkt, onderbroken.

Data	Granen en oleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5)	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April "	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli "	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
Einde Dec. 1914	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
" " 1915	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
" " 1916	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
" " 1917	1286½	686	1684½	839½	1348½	5845	263,2
" " 1918	1303	782½	1805½	816	1337	6094	277,0
" " 1919	1441½	881½	2442½	1145	1453½	7364	334,7
" " 1920	1344	805	1284	1216	1275	5924	269,3
" Jan. 1921	1295½	797	1187	1128½	1209	5617	255,3
" Febr. "	1176½	771	1038	1053	1137½	5176	235,3
" Mrt. "	1212	727	1030	1003	1125	5097	231,7
" April "	1196	723	1031	936	1043	4929	224,0
" Mei "	1195	691	996	963	1065	4910	223,2
" Juni "	1174½	665½	973½	973	1023½	4810	218,6
" Juli "	1165	707½	958½	937	1030	4798	218,1
" Aug. "	1184	716½	998	920½	1000	4819	219,0
" Sept. "	1119½	688	1258	871	987½	4924	223,8
" Oct. "	956	685	1171	816	960	4588	208,5
" Nov. "	951	672	1117½	774	943½	4458	202,6
" Dec. "	921½	636	1106	762	931½	4357	198,0

In de afgelopen maand daalden vooral de voedingsmiddelen. De daling in granen en rijst is praktisch evenwel opgeheven door het aantrekken der vleeschprijzen, terwijl de vermindering met 36 punten van de andere voedingsmiddelen geheel te danken is aan het goedkooper worden van de boter.

De weefstoffengroep toonde niet veel veranderingen in December; katoen, katoenen garens en laken iets lager; hennep en jute wat hooger. Van de metalen zijn ruwijzer en stalen rails weer lager; tin zette zijn stijgende beweging voort. De eenige bewegingen van betekenis in de diversengroep waren kleine dalingen voor leder en talk.

Onderstaande tabel vergelijkt den huidige stand met dien van vóór den oorlog. Juli 1914 = 100.

Data	Granen en oleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914	100	100	100	100	100	100
December 1918	226	222	293	186	241	236
December 1919	249	250	396	247	263	287
Maart 1920	261	260	484	269	309	325
Juni 1920	261	263	415	278	281	305
December 1920	233	229	209	261	230	231
Maart 1921	209	206	167	216	203	198
Juni 1921	203	188	158	210	185	188
September 1921	193	195	204	189	178	192
October 1921	166	194	190	176	173	178
November 1921	165	190	181	167	170	174
December 1921	159	180	180	164	168	170

Op het oogenblik staat het totaal dus slechts 70 pCt. boven de vóór-oorlogsprijzen; granen en vleesch evenals delfstoffen naderen den normalen stand nog meer,

	Einde van:					+ of - verandering	
	1913	1918	1919	1920	1921	sinds 1920	sinds 1920
Katoen (middl) 7.14 d.	22.20 d.	30.75 d.	10.27 d.	11.81 d.	+ 1.54d	+ 15.0	
" (32's tw.) 10½ d.	4½ d.	5½ d.	2½ d.	18½ d.	- 6 d.	- 24.5	
Henn. (Manilla) £ 26½	£ 100	£ 60	£ 58	£ 38½	- £ 19½	- 19.5	
Zijde (Canton) 12/6	25/	48/6	24/	33/6	+ 9/6	+ 39.5	
Vlas	£ 32½	£ 177	£ 230	£ 150	£ 115	- £ 35 - 23.4	
Cleveland (ruw ijzer No. 3) ..	50/6	95/	160/	225/	100/	- 125/ - 55.5	
Stalen rails.	130/	217/6	350/	510/	190/	- 320/ - 62.8	
Koper (Stand.) £ 64	£ 112	£ 116½	£ 71½	£ 66½	- £ 51½	- 7.9	
Tin " £ 167½	£ 236	£ 347½	£ 205½	£ 170½	- £ 35½	- 17.0	
Lood (Engelsch) £ 18½	£ 37½	£ 46½	£ 25½	£ 26	+ £ ½	+ 2.0	
Talk	34/	88/6	108/	58/	42/	- 16/ - 27.5	
Petroleum	8½ d.	19½ d.	21 d.	27½ d.	28½ d.	+ 1½ d. + 4.6	
Tarwe	31/	72/3	72/6	86/9	45 2	- 41/7 - 49.0	
Gerst	25/10	62/3	105/10	72/7	44/5	- 2/2 - 38.9	
Haver	18/4	50/6	57/2	42/9	28/4	- 14 5 - 33.8	
Suiker (W-Ind.) 11/6	55/6	63/6	42/	33/6	- 8/6	- 20.2	
Thee	5 d.	*) 16 d.	*) 20½ d.	*) 1½ d.	*) 14½ d.	+ 1 d. + 7.5	
Rijst	7/7½	26/3	-	25/	1:6	+ 9/6 - 38.0	

*) granulated *) vreemd lood *) gebroken en gruis *) Pecco

de andere voedingsmiddelen evenwel, waaronder suiker, en de weefstoffen blijven nog ver bij de daling ten achter. Een jaar geleden toen het totaal 131 punten boven het cijfer van Juli 1914 stond, waren de weefstoffen de laagste groep en de delfstoffen de hoogste. De verandering is voornamelijk het gevolg van de belangrijke dalingen in ijzer en staal en de stijgende beweging der katoenprijzen. Hiervoor staan de bewegingen van deze andere belangrijke producten.

De katoenprijzen waren in het begin van 1921 tamelijk stabiel. Middling Amerikaansche katoen, welke het laagste punt van het jaar bereikte in Februari, n.l. 7,13 d., steeg tot 15,71 d. einde September naar aanleiding van ongunstige oogstberichten, maar verliet het jaar op 11,81 d. De dalende beweging in ruwijzer was het sterkst in de eerste drie maanden, waarna een tijdelijke stilstand intrad. Voor granen werd de daling nauwelijks onderbroken, suiker daalde 20 pCt. maar is toch nog steeds bijna drie maal zoo duur als vóór den oorlog.

Om duidelijk te doen uitkomen, hoe de huidige noteringen van ieder der producten, gebruikt voor de samenstelling van het index-cijfer, zich verbonden tot die aan het eind van Juli 1914, laten wij hieronder een lijst der veranderingen volgen. Met uitzondering van jute en rubber, toonen alle cijfers een stijging, varierende van 14 pCt. voor talk tot 250 pCt. voor indigo.

	%		%
Indigo	+ 250	Rundvleesch	+ 64
Vlas	+ 235	Hennep	+ 50
Suiker	+ 234	Leder	+ 50
Kristalsuiker	+ 216	Meel	+ 48
Katoen (Egyptische) ..	+ 155	Stalen rails	+ 46
Zijde	+ 141	Haver	+ 42
Katoenen stoffen ..	+ 136	Olie	+ 38
Petroleum	+ 126	Lood	+ 37
Varkensvleesch ..	+ 121	Oliezaden	+ 34
IJzern staven ..	+ 104	Koffie	+ 33
Ruwijzer	+ 95	Schapenvleesch	+ 33
Rijst	+ 93	Tarwe (Engelsche) ..	+ 31
Kolen	+ 93	Tin	+ 30
Katoenen garens ..	+ 91	Tarwe	+ 25
Gerst	+ 84	Wol	+ 20
Aardappelen	+ 81	Boter	+ 18
Tabak	+ 79	Koper	+ 16
Hout	+ 78	Talk	+ 14
Katoen (Amerik.) ..	+ 72	Jute	- 10
Thee	+ 70	Rubber	- 59

Bij het beschouwen van deze tabel moet men er rekening mede houden, dat niet vergeleken wordt met gemiddelde voor-oorlogsprijzen, maar met de prijzen op een bepaalden datum, n.l. einde Juli 1914. IJzern staven b.v. noteerden op dat tijdstip bijzonder laag, terwijl wol zeer hoog stond.

Verder geeft the Economist nog een overzicht uit het laatste Monthly Bulletin van den Volkenbond, dat aangeeft hoeveel malen de kosten van levensonderhoud in de genoemde landen gestegen zijn, terwijl als eenheid werd aangenomen Juli 1914.

Polen (Oct.)	115	Zwitserland (Nov.) ..	1,77
Duitschland (Oct.) ..	25	Zweden (Oct.)	1,75
Italië (Oct.)	6	Canada (Sept.)	1,72
Frankrijk (Sept.) ..	3,4	Engeland (Dec.)	1,7
Noorwegen (Oct.) ..	2,9	Australië (Sept.)	1,6
Japan (Oct.)	2,2	Ver. Staten (Oct.) ..	1,5
Denemarken (Oct.) ..	1,9	Zuid-Afrika (Oct.) ..	1,4

Uit genoemd tijdschrift blijkt ook, dat de prijzen in Indië en Japan weer stijgen, en in Zwitserland en Frankrijk tot stilstand zijn gekomen. Overal elders zet de dalende beweging nog voort.

Datum	Algem. index-cijfer van „the Economist”	Gem. ponden over de afg. mnd.	Herleid algemeen index-cijfer.
1 Januari 1914	119,2	12,11¾	119,6
1 Januari 1915	127,3	11,78	124,1
1 Januari 1916	151,6	11,02	138,3
1 Januari 1917	223,0	11,68	215,6
1 Januari 1918	263,2	11,06	240,9

1 Januari 1919.....	277,0	11,19	256,6
1 Januari 1920.....	334,7	10,14	281,0
Einde Januari 1921....	255,3	11,37 ^{1/2}	240,4
" Februari ".....	235,3	11,34	220,9
" Maart ".....	231,7	11,36	217,9
" April ".....	224,0	11,30	209,5
" Mei ".....	223,2	11,17	194,8
" Juni ".....	218,6	11,34 ^{1/4}	205,3
" Juli ".....	218,1	11,42	206,2
" Augustus ".....	219,0	11,77	212,5
" September ".....	223,8	11,77	218,1
" October ".....	208,5	11,59	200,0
" November ".....	202,6	11,35	190,3
" December ".....	198,0	11,42	187,2

Kleinhandelsprizen. De verhoudingscijfers van verbruiksartikelen, in den handel gebracht door de Coöperatieve Winkelvereniging van „Eigen Hulp” te Amsterdam, Haarlem, Arnhem, Utrecht, Leeuwarden en 's-Gravenhage (voorheen E. H.), welke door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd worden, zijn de navolgende.

Artikelen	1915	1916	1917	1918	1919	1920	Oct 1921	Nov. 1921
Boonen (bruine)	175	214	136	111	146	236	264	261
" (witte)	200	259	338	221	138	331	286	290
Erwten (capuc.)	178	192	236	211	217	208	233	233
" (grouwe)	157	177	220	191	209	248	239	232
" (groene)	160	203	140	103	130	190	197	200
Gort.....	142	161	135	123	197	216	190	203
" (boekweit)	171	200	292	312	292	367	271	267
" (haver) ..	137	150	147	120	120	200	140	140
Kaas (Leids.)..	160	179	221	207	253	286	274	260
" (Gouds.)..	133	123	126	177	195	221	263	263
Koffie.....	91	101	118	174	169	154	125	125
Margarine....	102	110	122	136	148	161	141	141
Meel (roggebl.)	104	130	144	130	130	231	—	—
" (tarwebl.)	159	159	212	224	259	353	212	188
" (boekw.)..	152	195	324	362	314	352	267	267
Olie (hoter) ..	127	149	235	409	381	271	168	167
" (patent) ..	207	228	293	351	446	446	266	266
" (raap)....	188	208	329	540	519	395	226	225
Rijst.....	112	122	125	122	169	328	159	159
Soda.....	117	283	267	417	283	417	167	167
Stijfsel.....	130	160	320	680	577	343	190	190
Stroop.....	125	154	179	193	200	207	179	179
Suiker (basterd)	107	115	116	120	147	218	144	135
" (melis) ..	97	100	103	103	121	175	107	102
Thee.....	117	120	127	119	139	137	123	123
Vermicelli....	203	207	272	266	300	338	262	255
Zeep (w. Brist.)	119	126	160	183	191	153	128	128
" (zachte) ..	121	158	121	117	275	321	137	133
Zout.....	90	90	110	190	160	160	130	130
Gemiddeldeverhoudingscijfers.	141	165	195	228	239	264	196	194

Bij beschouwing van deze cijfers neme men in aanmerking, dat het voorkomt, dat een artikel tijdelijk door een of meer der 6 coöperaties niet werd verkocht, wat van invloed kan zijn op den loop der verhoudingscijfers.

De prijzen voor het jaar 1893 werden gelijk 100 gesteld.

OMVANG EN BETEKENIS DER ELECTRO-TECHNISCHE INDUSTRIE HIER TE LANDE.

Rectificatie. Tot ons leedwezen komen in het artikel onder bovenstaanden titel in het vorig nummer verschillende onjuistheden voor.

Inplaats van het statutair kapitaal, dat in den staat op bldz. 31 hoofdzakelijk tot grondslag is genomen, behoort het geplaatste kapitaal te worden vermeld, hetgeen hiernaast is geschied.

Voorts werd in het artikel o.a. de opmerking gemaakt, dat de Nederlandsche Kabelfabriek te Delft een politiek zou hebben gevolgd van belangengemeenschappen en aansluiting bij buitenlandse fabrieken en werd hierin de verklaring gezocht voor het feit, dat bij dit bedrijf geen uitbreiding van kapitaal zou hebben plaats gevonden. De Nederlandsche Kabelfabriek verzoekt ons het beweren, als zoude door haar een politiek van belangengemeenschap en aansluiting bij buitenland-

Naam	Jaar van opricht.	Kapitaal	Kapitaalsvergrooting										Totaal ultimo 1920		Aantal arbeiders			
			1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1918	1920				
Hengeloselectr. en Mech. Apparatenfabr., Heugelo.....	1908	ult° 1914 f 1.000.000 bij opricht.															1050	1050
Holl. Draad- en Kabelfabr., Amsterdam.	1910	" 120.000																
Nederlandsche Kabelfabriek, Delft.....	1913	" 500.000																
Philips Gloeilampenfabr., Eindhoven..	1912	" 3.100.000																
Metaalraadlamp.fbr Volt, Tilburg.....	1909	" 600.000																
Pope's Metaalraadlampenfabr., Venlo	1908	" 100.000																
Ned. fabr. v. Hoog- en laagspann.App.A'dam	1918	" ult° 1919 360.000																

1) Over de emissie van f 350.000 gew. aandelen in den aanvang van '20 konden geen gegevens gevonden worden.

2) Pref.

sche fabrieken zijn gevolgd, volstrekt te willen tegen spreken. Integendeel, de onderneming heeft zich steeds geheel zelfstandig gehouden, terwijl uit den nieuwen staat blijkt, dat de Kabelfabriek in 1918 en in 1920 nieuwe gelden heeft opgenomen.

Wegens ziekte was onze Londensche correspondent buiten staat ons zijn wekelijkschen brief te zenden.

AANTEKENINGEN.

Suikerproductie der wereld. — De Heeren Willet & Gray publiceerden aan het einde der laatste maand de volgende taxatie van den Wereldsuikeroogst 1921/22 vergeleken met de opbrengsten 1920/21 en 1919/20.

	Taxatie 1921/22	Opbrengst 1920/21	Opbrengst 1919/20
	tons	tons	tons
Bietsuiker			
Duitschland	1.330.000	1.152.960	739.548
Tsjecho-Slowakye	585.000	705.919	493.781
Oostenrijk & Hongarije ..	100.000	90.000	12.151
Frankrijk	285.000	305.041	154.444
België	280.000	242.589	146.918
Nederland	335.000	316.402	238.692
Rusland (Oekraïne; Polen)	325.000	255.354	226.691
Zweden	227.000	164.194	145.072
Denemarken	120.000	134.835	152.852
Italië	200.000	135.484	182.843
Spanje	135.000	200.000	81.650
Zwitserland	5.500	3.710	8.550
Bulgarije	22.000	7.837	10.974
Roemenië	25.000	5.000	—
Totaal in Europa	3.974.500	3.719.325	2.594.166
Rietsuiker.			
Noord-Amerikā:			
Louisiana	225.000	150.996	108.035
Texas	2.500	6.238	—
Portorico	415.000	437.336	433.825
Sandwich Eilanden	480.000	508.392	496.183
West-Indië: St. Croix ..	5.000	4.500	12.400
Cuba	3.000.000	3.936.040	3.730.077
Britsch-West-Indië:			
Trinidad	52.000	54.933	58.416
Barbados	30.000	24.817	54.279
Jamaica	35.000	40.000	46.875
Antigua	10.500	11.320	15.540
St. Kitts	8.000	8.063	10.036
Andere eilanden	10.000	10.000	5.651
Fransch-West-Indië:			
Martinique	20.000	25.000	19.097
Guadeloupe	20.000	25.000	25.500
San Domingo	250.000	185.546	175.736
Haiti	3.000	5.625	4.125
Mexico	110.000	115.000	92.000
Centraal Amerika:			
Guatemala	19.000	17.500	15.100
Overig Centraal Amerika	18.000	20.000	20.000
Zuid-Amerika:			
Demerara	90.000	96.168	85.356
Suriname	10.000	12.000	7.169
Venezuela (uitvoer)	16.000	15.000	18.000
Ecuador	7.000	6.998	7.628
Peru	325.000	350.000	330.000
Argentinië	175.000	202.158	298.709
Brasilië	250.000	300.000	177.155
Totaal in Amerika	5.586.000	6.568.630	6.246.892
Azië:			
Britsch-Indië	2.200.000	2.349.000	3.049.157
Java	1.625.000	1.508.755	1.335.763
Formosa & Japan	425.000	342.176	283.482
Philippijnen	270.000	252.000	209.336
Totaal in Azië	4.520.000	4.451.931	4.877.738
Australië	289.000	175.000	162.298
Fidji eilanden	65.000	73.000	88.000
Totaal in Australië	354.000	248.000	250.298
Afrika:			
Egypte	100.000	79.706	86.712
Mauritius	200.000	259.872	235.490
Réunion	35.000	40.000	32.336
Natal	150.000	140.000	142.851
Mozambique	40.000	45.000	38.746
Totaal in Afrika	530.000	591.464	542.183

Europa:

Spanje	5.000	6.886	6.048
Rietsuikeroogst	10.990.000	11.840.025	11.917.111
Bietsuikeroogst			
Europa	3.974.500	3.719.325	2.594.166
Noord-Amerika	900.000	969.419	652.957
Canada	23.000	34.600	16.500
Totale Biets.oogst	4.897.500	4.723.344	3.263.623
Wereldsuikeroogst	15.887.500	16.563.369	15.180.734

Hiervan trekken wij af den oogst van Britsch-Indië, die geheel in het land zelf geconsumeerd wordt en bijna zonder invloed blijft op den import naar Britsch-Indië. Wij krijgen dan de volgende cijfers voor de totale

	tons	tons	tons
Wereldproductie	13.687.500	14.214.369	12.131.577

Hieruit blijkt, dat de opbrengst in 1921/22 op 526.869 tons minder geraamd wordt dan in het thans afgelopen jaar, welk laatste in vergelijking met zijn voorganger eene belangrijke toename gebracht had.

Het Twentsche spinnersbedrijf en de vrijhandel. — Als vlugschrift van de Vereeniging „Het Vrije Ruilverkeer” is dezer dagen een memorie gepubliceerd, opgesteld door het bestuur der „Nederlandsche Vereeniging van Katoenspinners en Spinners-Wevers”. Haar belang ontleent deze memorie niet alleen aan haren inhoud en duidelijken betoogtrant, maar ook, en wel in het bijzonder, aan het feit, dat hier aan het woord zijn de leiders van een belangrijke en gevestigde bedrijfstak hier te lande, die aan den lijve de nadeelen van de concurrentie uit Duitschland en van de algemeene ontwrichting in het wereldverkeer gevoelen. Aan de memorie worden in het volgend overzicht enkele gedeelten ontleend.

Na gewezen te hebben op den aard van de Deutsche valutaconcurrentie en op verschillende maatregelen tot afweer, die naar voren zijn gebracht, herinnert de memorie er in de eerste plaats aan, dat niet alleen voor den consument, doch ook voor de Nederlandsche industrie de goedkope Deutsche invoer — door de gelegenheid tot het aanschaffen van allerlei bedrijfsbenodigdheden, nieuwe machines etc. — hare voordeelen heeft. Zij vervolgt dan:

Overigens komt het ons voor, dat de verdedigers van al dergelijke denkbeelden, als hierboven werden opgesomd, zich van de toepassing een al te eenvoudige voorstelling maken en niet genoegzaam de consequenties doorzien van het stelsel, dat zij prediken. Die voorstelling komt hierop neer: een invoerrecht aan onze grens zal het Deutsche goed hier duurder maken en dus de mededinging voor onze nijverheid minder zwaar; de belaste goederen zullen voor de verbruikers duurder zijn, maar dezen moeten zich dat getroosten, want daardoor blijft onze industrie in stand.

Dit is inderdaad de gangbare, doch te eenvoudige voorstelling der praktijk van het aangewezen stelsel. Hoe zal die praktijk zijn? Laat ons te rade gaan met ons eigen bedrijf. Wij, spinners van weefgarens, hebben sedert meer dan een halve eeuw de buitenlandsche, met de onze concurrerende garens vrij van rechten ons land zien inkomen. Wij wenschen daarin geen verandering te zien gebracht, maar men denke zich het geval, dat de Nederlandsche wetgever ons bedrijf ging „beschermen” door weefgarens te belasten. Wat zou er dan geschieden? Wij zouden zeker wel voor ons product een beteren prijs kunnen bedingen. Ook buitenlandsche garens zouden hier dan duurder worden. Dit zou een waarschijnlijk zeer gevoelig nadeel beteken voor de weverijen, die in zeer belangrijke hoeveelheden buitenlandsche garens verbruiken. De voortbrengingskosten der weverijen zouden daardoor sterk stijgen; deze fabrieken zouden door de bescherming van de onze dus in slechter conditie komen dan zij thans reeds zijn door de valutaconcurrentie. Indien de wetgever ook de weverijen tegen die valutaconcurrentie wilde beschermen, dan zou hij daarbij in aanmerking moeten nemen, dat hij ze bovendien moet beschermen tegen de voor haar nadeelige gevolgen van de bescherming, die hij ons toegekend had.

Maar de wetgever, dezen weg betredende, zou niet alleen den spinnerijen en den weverijen den strijd tegen de valutaconcurrentie minder zwaar willen maken; hij zou dan zeker ook gehoor geven aan den aandring van zoovelen uit de

metaalnijverheid, om ook deze industrie te steunen. De vaderlandsche steen- en aardewerkfabricage zou dan ook niet te vergeefs zijn hulp inroepen. Evenmin de papier-nijverheid, de fabricage van oliën en vetten, de houtbewerking enz. Indien daardoor (wat ongetwijfeld geschieden zou en dan ook het gehoopt effect zou wezen) ook de voortbrengselen dezer nijverheidstakken in prijs stegen, zou dit een zeer uitgebreide, belangrijke verhooging van de voortbrengingskosten b.v. van onze spinnerijen en van de weverijen (om nu slechts deze beide te noemen) beduiden. Voor ons zou zich dan de vraag stellen of de ons toegekende mogelijkheid van prijsverbetering niet werd achterhaald door de verzwarende der exploitatielasten onzer fabrieken; het zou zeer wel kunnen zijn, dat de ons verleende „bescherming” tegen valuta-concurrentie een niet of nauwelijks voldoende vergoeding was voor het nadeel, dat wij lijden zouden door de gevolgen van de protectie der anderen: duurder machines, gereedschappen, steenen, emballage-artikelen, smeer-olie en vele andere items. Wij wezen er reeds op, dat voor de weverijen onder die „items” ook de duurere grondstoffen (garens) zouden behooren. Voordat de wetgever dus b.v. ten aanzien der weverijen toe was aan een eigenlijk gezegde bescherming tegen de valuta-concurrentie, zoude hij moeten beginnen met voor die fabrieken teniet te doen de *verslechtering van positie*, waarin hij ze tegenover die valuta-concurrentie door bescherming van allerlei andere nijverheidstakken plaatst. Eerst nadat hij dit gevolg heeft weggevoerd, komt hij tot zijn eigenlijk gezegde valuta-bescherming. M.a.w.: hij zou dus bij het vaststellen van de te heffen rechten niet den huidige stand van den concurrentiestrijd als grondslag mogen aannemen, maar den toekomstigen stand, waarbij zijn middel tot herstel, aan groep A geboden, een oorzaak van verslechtering voor groep B, C enz. is geworden, waarbij hij, om kort te gaan, voor heel de fabriekmatige nijverheid in Nederland juist door zijn bescherming de exploitatie-kosten hooger, dus de mededinging met Duitschland zooveel moeilijker heeft gemaakt! In een woord: *het „middel” zou de kwaal verergeren*. En wat ware er dan te doen, om dit kwaad te keeren? Het middel in een nog grooter dosis aan te wenden, opdat elke nijverheidstak, zelf beschermd of niet, althans beschermd zij tegen de nadeelige gevolgen van de aan alle anderen verleende bescherming. Doch indien men de noodlottige werking van het middel wilde tegengaan door een grooter dosis, dan zou daardoor niet die noodlottige werking worden tenietgedaan, maar verergerd en de wetgever zou zich bewegen in een vicieuzen cirkel, waarbinnen hij voortdurend de *bescherming tegen de bescherming* zou moeten uitbreiden. Dat deze voorstelling van wat gebeuren zou, immers gebeuren moet, niet is „graue Theorie”, maar zeer reële practijk, leert ons de ervaring in alle protectionistische staten. Wanneer men terecht zegt, dat bescherming altijd de neiging heeft zich uit te breiden als een olievlek op papier, dan is dit inderdaad daaraan te wijten, dat zij nooit en nergens ontkomen kan aan de noodzakelijkheid om door nieuwe voordeelen aan A weer goed te maken de nadeelen, die hij lijdt door de aan B toegekende voordeelen!

De memorie bespreekt dan enkele van de voorgestelde maatregelen nader om vervolgens erop te wijzen, hoe iedere bescherming, door de door haar veroorzaakte prijsstijging op een bepaald gebied, verdere bescherming pleegt uit te lokken en den toestand bij voortdurende kunstmatiger maakt. De memorie vervolgt:

Juist omdat men met bescherming zich begeeft in dien vicieuzen cirkel, waarop wij hierboven reeds meer dan eens wezen, is tenietdoening van eenmaal verleende bescherming zoo buitengewoon bezwaarlijk, gelijk de ervaring overal en te allen tijde aantoonde. Door bescherming wordt de voortbrenging als 't ware vervormd en gevestigd op een anderen dan den natuurlijke grondslag. Wil men te eeniger tijd haar weer vrijmaken, dan beteekent dit een omwenteling van het geheel der voorwaarden waaronder de productie is gebracht, een afschaffing ook van de voordeelen, die de bescherming voor verschillende groepen (ten nadeele van andere) heeft geschapen, een ontkenning van het verzet, waartoe elke poging tot zoodanige afschaffing leidt. Daarom is protectie als *tijdelijke* maatregel niet alleen de slechtst denkbare, doch eigenlijk ook onmogelijk. Wij in Twente hebben voor onze nijverheid in den loop der vorige eeuw een tijdperk van regeerings-steun en bescherming en een van vrijlating en vrijhandel gekend. Voor ons blijft de groote les dier geschiedenis spreken. De ervaring heeft ons geleerd, dat onze nijverheid tot de breede ontwikkeling, die zij vóór den oorlog bereikt had, slechts geraakt is en slechts geraken kon, toen het stelsel van bescherming haar niet meer bij voorkeur aanwees op de beperkte voorziening der

inlandsche behoefte, maar toen zij de mededinging op de wereldmarkt kon opnemen. Maar dit was voor haar niet eerder mogelijk, dan toen zij onder de werking van ons vrijzinnig tarief goedkooper voortbrengen kon dan de concurrenten in protectionistische staten. Op de wereldmarkt ontmoetten en duchtten de Twentsche weverijen slechts die fabrikanten uit andere landen, die, door welke oorzaken of bijzondere omstandigheden dan ook, evenzeer tot goedkoop voortbrengen in staat waren. De lage prijs onzer levensmiddelen verhoogde de waarde van ons geldloon, dat in koopkracht hier — gelijk vergelijkende statistieken uitwezen — niet onderdeed voor een hooger geldloon b.v. in Duitschland. De lage prijs van de niet door hooge rechten belaste bedrijfsbenodigdheden maakte het ons mogelijk de fabrieken met minder kosten te exploiteeren dan elders het geval was. Goedkooper voortbrengende dan onze concurrenten over de grenzen, konden wij op de wereldmarkt onze goederen tot lager prijzen dan de hunne aanbieden en aldus onzen uitvoer van manufacturen tot groote ontwikkeling brengen. Dit konden wij eerst doen, toen de bescherming hier was weggevallen en de vrijhandel onze productie-voorwaarden op natuurlijke grondslagen vestigde. Dit zullen wij niet meer kunnen doen, wanneer straks bescherming weer wordt ingevoerd. Deze voor elken nijverheidstak onwaardeerbare voordeelen van goedkoop voortbrenging en (daardoor) uitvoermogelijkheid, van expansie onzer ondernemingen ten bate van heel ons gewest, zouden wij prijsgeven, voor onafzienbaren tijd, wanneer wij als een (trouwens ondeugdelijk) middel tegen een tijdelijken nood, door volkomen abnormale verhoudingen geschapen, tot invoering van een beschermende handelspolitiek onze toevlucht namen!

Inderdaad scheidt de zoogenaamde valuta-concurrentie een tijdelijken nood, door volstrekt abnormale verhoudingen veroorzaakt. Een deel onzer nijverheid is hoe langer hoe minder opgewassen tegen een in vroeger tijden ondenkbare mededinging uit Duitschland. Te minder kunnen onze industrieën daartegen den strijd aanbinden, maar gelaug ook uit anderen hoofde dan door de valuta-verhoudingen onze voortbrengingskosten hooger zijn dan die onzer concurrenten. Onze nijverheid is zwaar belast, niet slechts volstrekt, maar ook betrekkelijk, in vergelijking met die van andere rijken. Onze sociale verzekeringen vragen van de nijverheid belangrijke offers; de belastingen zijn tot een bedenkelijk peil gestegen; de arbeidsduurbepanking leidt tot productiebeperking en verhoogt daardoor den druk der vaste exploitatie-lasten op elke onderneming; onze loonen blijven zich op een hoog peil handhaven en elke poging tot verlaging ontmoet krachtig verzet. Dit alles belemmert onze „Concurrrenzfähigkeit”. *Opdat wij met behoud van al die belemmerende factoren toch zouden kunnen blijven werken, daartoe vraagt men bescherming*, verlangt men een stelselmatig duurder maken van onze voortbrenging en van onze voortbrengselen!

Maar niet dat is de weg, waarlangs wij ooit weer zullen kunnen terugkeeren tot de productie-verhoudingen, die voorheen den grondslag onzer welvaart vormden, tot goedkoop productie. Het eenige middel daartoe — niet afdoend, althans zeker niet aanstands tegen de abnormale valuta-concurrentie — maar het eenige middel tot blijvend redres in de toekomst voor onze nijverheid is: *opheffing voorzover slechts eenigszins doenlijk van alles wat verlaging der voortbrengingskosten belemmert*. Zoolang wij niet dien weg betreden en daarop voortgaan, zullen wij niet op verlevendiging van onze welvaartsbronnen kunnen rekenen.

Terwijl door den oorlog de koopkracht in de geheele wereld sterk is gedaald en men dus had moeten trachten door meer intensieve voortbrenging de geslonken voorraden aan te vullen en door goedkoopere voortbrenging ze onder het bereik van de verarmde afnemers te brengen, hebben wij ten onzent in den laatsten tijd ons voortdurend bewegen in de richting van korter werktijd en hooger uurloonen, dus in die van geringer en kostbaarder voortbrenging, waardoor wij het vreemdelingen gemakkelijker dan voorheen maken onze nijverheid op de eigen binnenlandsche markt te bestoken en haar op buitenlandsche markten te verdringen. In die richting volhardende, kunnen wij niet anders dan komen tot een steeds moeilijker afzet van, tot steeds geringer vraag naar de onder zoodanige voorwaarden geproduceerde goederen, dus tot toenemende schade aan onze nijverheid, vermindering van werkgelegenheid en vermeerdering van werkloosheid. Wij herhalen: het is om in die richting te kunnen blijven doorgaan, om de gevolgen van deze voortbrengingsmethode te kunnen dragen, dat velen nu roepen om „bescherming”. Doch wij betoogden reeds, waarom dit middel niet kan baten. Baten kan alleen

eene wijziging van onze voortbrengingsvoorwaarden, een opheffing zooveel mogelijk van al wat die voorwaarden in ongunstigen zin beïnvloedt.

Tegenover het beroep van de voorstanders van protectie op het buitenland stelt de memorie, dat in tal van landen de onafwendbare economische noodzakelijkheid van goedkooper voortbrenging begrepen blijkt te worden. Die richting moet het ook hier te lande uit: herstel van bewegingsvrijheid en behoud van het stelsel van vrijhandel.

In de rubriek Overzichten treft men aan het Cacao-bericht van den Makelaar S. W. Hoekstra.

Circulatie Bankpapier.			
Juli 1914	Vermeerdering	Vermeerdering uitge- ring drukt in circ.	einde (1921)
(000)	(millioen)	1914 ¹⁾	(000)
f. 316.632	705	2,21	1.021.226
frs. 275.925	642	2,32	917.077
Kr. 226.555	350	1,54	576.366
Kr. 157.266	308	1,96	465.041
Kr. 113.484	288	2,54	401.713
£ 28.933	98	3,40	126.671
			324.429
frs. 5.811.875	30.596	5,26	36.407.132
frs. 934.150	5.322	5,70	6.256.913
Lire 1.556.925	12.347	7,93	13.903.231
Pes. 1.901.550	2.307	1,21	4.208.707
Yen 362.270	742	2,05	1.104.489
Mk. 2.013.860	100.776	50,35	102.789.634

¹⁾ Om de circulatie van bankpapier weder tot het bedrag van 1914 terug te brengen, zou voor Nederland 2,21

Rectificatie. Bij de aantekening „Aantal naar een inkomen van boven f 50.000 aangeslagenen in onze grootste vier steden”, voorkomende op pgn. 11 van het nummer van 4 Jan. 1912, is verzuimd te vermelden, dat deze gegevens ontleend zijn aan de rede door den heer Kettlitz, wethouder van Financiën der Gemeente Utrecht, bij de behandeling van de begroting voor 1922 in den raad der gemeente gehouden.

De uitzetting der Circulatie. — Over de uitzetting der circulatie en de toeneming van den goudvoorraad in een aantal landen lichten onderstaande cijfers in:

Goud.			
Juli 1914 (000)	plus	einde 1921	
	(millioen)	(000)	
Nederland ..	163.092	442	1.605.969
Zwitserland...	171.175	374	545.305
Zweden	104.918	170	274.856
Denemarken..	76.644	152	228.335
Noorwegen ..	44.223	103	147.293
Engeland....	35.947	94	128.331
(C. Notes)			28.500
Frankrijk ..	3.730.625	1.794	5.524.122
België	322.650	—	326.001
Italië	1.221.875	165	1.386.735
Spanje.....	521.775	1.919	2.510.805
Japan	221.320	1.041	1.262.719
Duitschland..	1.313.250	— 320	993.697

maal, voor Zwitserland 2,32 maal dit bedrag, enz. aan de circulatie moeten worden onttrokken. Voor Engeland zijn de Currency Notes met dekking afzonderlijk vermeld.

INGEZONDEN STUKKEN.

DE ZEEUWSCHE OESTER- EN MOSSEL- VISSCHERIJ.

Mijnheer de Redacteur!

Tot het jaar 1850 was de visscherij op de Zeeuwsche Stroomen, zeer enkele uitzonderingen daar gelaten, vrij. De regeering van Z. M. Koning Willem II onderscheidde zich daardoor gunstig. Toen bestonden de bloeiende visschersplaatsen Graauw, Nieuw-Namen, Tholen, Bruinisse, Bergen op Zoom, Philippine, welker bewoners zoowel door vrije oester- als mossel-visscherij hun bestaan vonden. Sedert 1850 werd begonnen visscherijperceelen af te bakenen en deze in concessie te geven. Later nog ging men dergelijke perceelen onder gegadigden verloten. Ten slotte werd een verpachting ingesteld, beginnende met het jaar 1865, met recht voor 25 (thans 30) jaar pachtrecht en tusschentijdsche opzegging van het pachtrecht van pachterszijde, eerst om de 5, later om de 3 jaren. Ging het naar wensch met het gepachte perceel, dan kon de pachter het dus 25, later 30 jaar aaneen behouden, anders om de 5, later 3 jaar, inleveren. Vooral het dorp Ierseke vormde daarna het centrum voor de uitoefening van de kunstmatige visscherij, wegens zijne ligging bij de Ierseksche Oesterbank, een gunstig terrein. Dit werd van lieverlede meer en meer geëxploiteerd, vooral met behulp van allerlei groote en kleine geldmannen, die een nieuw Dorado in de oestercultuur zagen. Duizenden, mogelijk tonnen, gulden werden evenwel verloren. Wie voorspoed hadden, waren in 't algemeen de deskundigen, die het kapitaal der onervarenen in handen wisten te krijgen. Alzo werd het geringe Ierseke een groot dorp, meer op kunstmatige dan wel natuurlijke wijze. Tijdens den bloei van Ierseke ging die van de eerstgenoemde visschersplaatsen verre te loor. Hun inwoners waren voornamelijk mosselvisschers, die hunne mosselperceelen meer en meer in beslag genomen zagen voor de oestercultuur. Zij bleven bij hun voorvaderlijk vak en zochten elders geschikte mosselperceelen. Ook deze werden van lieverlede in het pachtstelsel opgenomen, zoodat ten slotte de geheele visscherij daaraan onder-

worpen werd. De mosselkweekerij kreeg een zware concurrentie tegen de oestercultuur, omdat de pachters der laatste het kapitaalcrachtigst waren en de gronden steeds meer afpachtten.

Evenwel bleek, dat de visscherij in haar geheel gestadig onderworpen is aan hevige crises, als daar zijn: vorst, storm, vischziekte, buitenlandsche concurrentie en buitenlandsche tegenwerking. De jaren 1890 en '93 (streng vorst), 1900, 1905 en '06 (ziekte en storm), 1911 (storm), 1914 (oorlog), 1921 (storm) kenmerkten zich als zoodanig. Alsdan kon de pachter zich niet handhaven zonder regeeringssteun, die vele malen werd verleend door kwijtschelding of gedeeltelijke kwijtschelding der pachtsom te verlenen.

Evenwel meenen de mosselvisschers daarin veel minder begunstigd te zijn en altijd achter te staan bij de beoefenaars der oestercultuur. Zij meenen als van geslachten herwaarts de Zeeuwsche visschers van professie, dat de visscherij geheel vrijgelaten had behooren te blijven en alzoo dan eene natuurlijke ontwikkelingsgang zou gevolgd zijn. Vooral achten zij zich verongelikt door het oprichten van het Centraal bureau voor den verkoop van Zeeuwsche oesters, waarvan de leden-oesterkweekers het voorrecht hebben hunne gepachte gronden te mogen cultiveeren, thans voor 30 pCt., de vorige jaren voor 20 pCt. van de bruto-opbrengst. Brengt het perceel niets op, dan wordt gansch geen pacht betaald. Alzo is thans vrijwel alle risico buitengesloten en zal een dergelijke pachter van gronden deze allicht nimmer ingeven of aan anderen overgeven (wat ook geoorloofd is). Alzo komen zij, die geen pachter zijn, binnen den tijd van 30 jaren niet in de gelegenheid gronden te verkrijgen, althans geen goede of veel te duur. De van-ouds Zeeuwsche visscher ziet zich dus meer en meer uit zijn arbeidsveld gestooten, omdat de oesterkweekers hem nu nog al gemakkelijker kunnen beconcurreren en gronden afpachtten. De laatsten toch hebben in de oestercultuur geen risico te wachten, terwijl bij de mosselcultuur geen sprake is van cultiveeren voor 20 of 30 procent van de bruto-opbrengst! Daar werd enkele malen wat kwijtschelding van pachtsom verleend meer niet.

Voortzetting op pgn. 60

MAANDCIJFERS.

HANDELSBEWEGING OVER DE MAAND NOVEMBER 1921

(volgens de groepen der naamlijst van goederen, opgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

Groepen	Invoer		Uitvoer		Saldo Invoer		Saldo Uitvoer	
	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde
	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden
I Dieren en dierlijke producten	10.922.998	8.631.953	42.528.408	27.735.479	—	—	31.605.410	19.103.526
II Plantaard. voortbrengselen	333.287.708	50.770.736	302.939.464	19.136.600	30.348.244	31.634.136	—	—
III Mineralen, metalen en niet in andere groepen opgenomen fabrik. daarv.	775.157.403	28.991.355	166.942.182	10.174.691	608.215.221	18.816.664	—	—
IV Meel en meelfabrikaten	15.794.591	3.432.921	18.937.070	3.791.806	—	—	3.142.479	358.885
V Chemische producten, geneesmiddelen, verfwaren en kleurstoffen	21.488.690	3.838.709	5.416.137	2.692.462	16.072.553	1.146.247	—	—
VI Olie, hars, was, pek, teer en distillatieproducten van teer; fabrikaten van deze stoffen, n. a. g. ..	53.103.621	7.968.471	23.301.440	10.473.559	29.802.181	—	—	2.505.088
VII Hout en fabrikaten van hout en dergelijke stoffen; meubelen, v.a.s.	183.794.881	13.474.146	4.522.650	692.537	179.272.231	12.781.609	—	—
VIII Huiden, vellen, leder, lederwerk en schoenwerk	2.588.557	4.656.410	1.871.739	2.396.439	716.818	2.259.971	—	—
IX Garen, touw en touwwerk, weefsels en stoffen, kleedereen en modewaren	7.290.982	21.485.459	3.556.220	10.478.789	3.734.762	11.006.670	—	—
X Aardewerk, porselein, pottenbakkerswerk, gebakken steen en andere kunststeen	108.404.204	2.344.704	5.543.188	613.559	102.861.016	1.731.145	—	—
XI Glas	3.688.824	843.054	1.982.341	559.796	1.706.483	283.258	—	—
XII Papier	5.426.647	1.637.565	16.264.488	2.580.578	—	—	10.837.841	943.013
XIII Voedings- en genotmiddelen, niet genoemd in de groepen I, II, IV en VI	23.329.730	12.179.302	25.084.100	9.626.280	—	2.553.022	1.754.370	—
XIV Rijtuigen, voertuigen, vaartuigen en luchtvaartuigen ..	3.098.343	3.235.270	1.487.805	1.816.693	1.610.538	1.418.577	—	—
XV Andere goederen dan gebracht onder de groepen I tot en met XIV	18.762.898	14.438.057	8.305.050	7.681.197	10.457.848	6.756.860	—	—
Totaal	1.566.140.077	177.928.112	628.682.282	110.450.465	937.457.795	67.477.647	—	—
Waarvan Gouden Zilver, al of niet gemunt (opgenomen in groep III)	17.120	2.121.748	37.713	3.826.606	—	—	20.593	1.704.858

OVERZICHT van de waarde van den In- en Uitvoer voor elke maand van het loopende jaar en de drie daaraan voorafgaande jaren, met uitzondering van Munt en Muntmateriaal, in guldens. *)

Maanden	Invoer				Uitvoer			
	1918	1919	1920	1921	1918	1919	1920	1921
Januari	68.009.520	75.073.388	256.207.615	214.136.278	51.437.578	41.321.453	135.932.785	115.835.310
Februari	45.903.517	106.229.028	233.591.043	170.494.270	54.372.261	44.543.205	113.309.645	120.956.498
Maart	48.897.456	148.758.852	187.916.138	213.830.220	47.372.422	52.660.723	68.210.466	107.204.662
April	35.302.563	189.565.086	203.592.812	195.781.602	30.702.241	50.827.142	99.448.337	108.819.697
Mei	35.055.767	257.009.336	298.514.162	168.114.951	35.843.354	96.168.708	170.393.137	93.818.710
Juni	30.330.163	258.183.821	345.402.373	188.559.719	23.040.469	126.270.353	179.478.445	120.815.908
Juli	47.764.858	274.264.390	314.861.366	170.674.007	35.046.826	133.623.129	177.114.162	105.420.129
Augustus	40.567.746	313.403.619	267.956.122	186.640.171	25.501.391	163.771.619	130.018.883	142.566.083
September	67.610.188	298.107.886	317.368.670	197.271.439	27.641.796	162.131.110	165.965.569	135.749.765
October	67.702.922	319.833.079	337.338.332	179.043.171	12.704.155	214.577.467	148.140.438	114.694.641
November	57.929.799	296.351.809	270.811.334	175.806.364	15.278.909	171.171.804	156.557.011	106.623.859
December	63.282.114	288.958.926	298.867.123	—	22.268.327	154.241.692	156.922.833	—
Totaal	608.356.613	2.825.739.214	3.332.427.090	2.060.352.200	381.209.729	1.411.308.405	1.701.491.711	1.272.505.262

*) In de Statistiek over December 1919 zijn de bedragen vermeld met inbegrip van gouden en zilveren munt en muntmateriaal.

Nu het pachtstelsel eenmaal bestaat, wordt het dan ook wenschelijk geacht, dat alle visschers en kweekers over eenzelfde kam geschoren worden. Evenals zulks geschiedt bij de visscherij op de Zuiderzee, waar geen pachtstelsel bestaat en dus elke staatsburger dezelfde rechten heeft en geen ongelijkheid gekweekt wordt.

Dus of het geheele pachtstelsel afgeschaft en de visscherij vrij als tijdens de regeering van Koning Willem II, zooals de aangegeven toestand op de Zuiderzee is, of wel alle pachters zonder uitzondering de geheele pacht laten betalen en niet een gedeelte voorrechten gegeven van becultiveering voor een zeker percentage van de opbrengst. Dit is de rechtvaardige wensch van den rechtgeaarden visscher. In het oorlogsjaar 1915 is een groote fout begaan. In plaats van een billijke, algemeene ontheffing van pacht te verleenen (als tot dusverre tot op zekere hoogte plaats had), ging men de bestaande pachters van oesterperceelen buitengewoon begunstigen. Hierdoor zijn alle anderen buitengewoon beknot in hun maatschappelijke en staatsburgerlijke rechten. Deze toestand geeft voortdurend meer en meer aanleiding tot rechtmatige ontevredenheid en eischt dringend voorziening. Eene poging daartoe is ook dit schrijven, bedoelende door publicatie te wijzen op een groot onrecht in Nederland. Bij de Regeering is reeds aangeklopt: de zaak schiet niet hard op. Dit is begrijpelijk. In den Haag kent men de zaak niet grondig en wordt verbetering belemmerd door voortdurende afwisseling van betrokken ministers, terwijl belanghebbenden in het Centr. Bur. v. d. verkoop v. Zeeuwsche Oesters met hun ahang hunnerzijds adviezen geven in hun persoonlijk voordeel, maar strijdig met het algemeen belang. Daaronder is hard noodig het „Frappez toujours” toe te passen en dit moet op den duur leiden tot verhoor.

Ierseke, 26 December 1921.

H. F. S.

ONTVANGEN:

Laagste en hoogste koersen 1912—1921, Arnold Gilissen & Co., Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage; 14e Jaargang.

Grafische voorstelling van de Wisselkoersen der voornaamste landen in Nederland gedurende 1921, Nederlandsche Handel-Maatschappij, Agentschap Rotterdam.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. { Disc. Wissels. $4\frac{1}{2}$ 1 Juli '15 | Zweeds. R.ksbk $5\frac{1}{2}$ 19 Oct. '21
 { Bel. Binn. Eff. $5\frac{1}{2}$ 19 Oct. '20 | Bk. v. Noorw. $6\frac{1}{2}$ 6 Juli '21
 { Vrsch. in R.C. $6\frac{1}{2}$ 19 Oct. '20 | Zwits. Nat. Bk. 4 13 Aug. '21
 Bk. van Engeland 5 3 Nov. '21 | Belg. Nat. Bk. $5-5\frac{1}{2}$ 19 Mei '21
 Duitse Rijksbk. 5 23 Dec. '14 | Bank v. Spanje 6 4 Nov. '20
 Bk. van Frankrijk $5\frac{1}{2}$ 28 Juli '21 | Bank v. Italië 6 20 Mei '20
 Oostenr. Hong. Bk. 7 30 Nov. '21 | F. Res. Bk. N.Y. $4\frac{1}{2}$ 2 Nov. '21
 Nat. Bk. v. Denem. $5\frac{1}{2}$ 5 Nov. '21 | Avassche Bank $3\frac{1}{2}$ 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call- money
	Part. disconto	Prolon- gatte				
14 Jan. '22	$4\frac{1}{4}-\frac{3}{8}$	4	$3\frac{3}{4}$	$4-\frac{5}{8}$	—	$3-3\frac{1}{2}$ ¹⁾
10-14 „	$4\frac{1}{4}-\frac{3}{8}$	3 4	$3\frac{3}{8}-\frac{3}{4}$	$4-\frac{5}{8}$	—	$2\frac{1}{2}-3\frac{1}{2}$
2-7 „	$4\frac{1}{4}-\frac{3}{8}$	3-4	$3\frac{1}{2}-\frac{5}{8}$	$4-\frac{5}{8}$	—	3-5
26-30 D. '21	$4\frac{3}{8}-\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{4}-\frac{3}{4}$	$3\frac{5}{8}$	$4-\frac{5}{8}$	—	$4\frac{1}{2}-6$
10-15 J. '21	$3\frac{1}{2}-\frac{5}{8}$	$2\frac{1}{2}-3\frac{1}{2}$	$6\frac{5}{8}-\frac{3}{4}$	$4-\frac{5}{8}$	—	6-7
12-17 J. '20	$3\frac{3}{4}-4\frac{1}{8}$	$3\frac{1}{2}-4$	$5\frac{5}{8}-\frac{3}{4}$	$4-\frac{5}{8}$	—	6-15
20-24 Juli '14	$3\frac{1}{8}-\frac{3}{16}$	$2\frac{1}{4}-\frac{3}{4}$	$2\frac{1}{4}-\frac{3}{4}$	$2\frac{1}{8}-\frac{1}{2}$	$2\frac{3}{4}$	$5\frac{1}{2}-7\frac{1}{2}$

¹⁾ Noteering van 13 Januari 1922.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Met uitzondering van een plotselinge daling der koersen op Vrijdag tengevolge van het aftreden van het Fransche

Ministerie, waren alle koersen deze week vrij stabiel. Ponden waren aanvankelijk vrij vast, liepen daarna iets terug, maar sloten weder op ongeveer dezelfde hoogte als aan het begin. Parijs en België waren eveneens in het begin der week vaster. Op Vrijdag schoten deze koersen evenals de markenkoersen plotseling naar beneden op de berichten van het onverwachte aftreden van het Fransche Ministerie. Al spoedig echter werd de toestand minder ernstig beoordeeld en konden de koersen zich weder grotendeels herstellen. Alleen marken bleven iets terug en waren ook heden weder flauwer, omdat in ieder geval weder vertraging ontstaat en alle vertraging alleen slechter voor den markenkoers kan zijn. Dollars iets meer aangeboden, blijven echter vrij prijshoudend. Scandinavië bijna zonder zaken en haast onveranderd. Zwitserland iets flauwer. Buenos Aires steeds onveranderd. Indië aanvankelijk iets vaster, daarna weder $98\frac{1}{2}$ a 99.

KOERSEN IN NEDERLAND

Data	Londen ^{*)}	Parijs ^{*)}	Berlijn ^{*)}	Weenen ^{*)}	Brussel ^{**)}	New York ^{**)*)}
9 Jan. 1922..	11.50	22.55	1.62	0.10	21.57 $\frac{1}{2}$	2.72 $\frac{5}{8}$
10 „ 1922..	11.49 $\frac{1}{4}$	21.67 $\frac{1}{2}$	1.58	0.10	21.75	2.71 $\frac{1}{2}$
11 „ 1922	11.49 $\frac{1}{4}$	22.45	1.55	0.09 $\frac{1}{4}$	21.57 $\frac{1}{2}$	2.72
12 „ 1922	11.49	22.50	1.49	0.09 $\frac{1}{4}$	21.60	2.71 $\frac{1}{2}$
13 „ 1922	11.47 $\frac{1}{2}$	22.30	1.44 $\frac{1}{2}$	0.09 $\frac{1}{4}$	21.17 $\frac{1}{2}$	2.71 $\frac{3}{4}$
14 „ 1922	11.48 $\frac{1}{4}$	22.30	1.50 $\frac{1}{2}$	0.09 $\frac{1}{4}$	—	—
Laagste d. w. ¹⁾	11.47	21.90	1.39	0.08 $\frac{1}{2}$	20.95	2.71
Hoogste „ „ ¹⁾	11.52	22.70	1.65	0.10	21.80	2.73 $\frac{1}{4}$
7 Jan. 1922	11.48	22.—	1.48	0.09 $\frac{1}{4}$	20.91 ²⁾	2.72 $\frac{1}{2}$
30 Dec. 1921..	11.41	21.77 $\frac{1}{2}$	1.46 $\frac{1}{2}$	0.11	20.74 $\frac{1}{2}$	2.71 $\frac{1}{4}$
Muntpariteit..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 $\frac{3}{4}$

^{*)} Noteering te Amsterdam. ^{**)} Noteering te Rotterdam.

¹⁾ Particuliere opgave. ²⁾ Noteering van 6 Januari 1922.

Data	Stock- holm ^{*)}	Kopen- hagen ^{*)}	Chris- tiana ^{*)}	Zwitser- land ^{*)}	Spanje ¹⁾	Batavia ¹⁾ telegrafisch
9 Jan. 1922	67.85	54.20	42.60	52.75	40.80	98 $\frac{1}{2}$ -99
10 „ 1922	67.85	54.—	42.47 $\frac{1}{2}$	52.60	40.75	98 $\frac{1}{2}$ -99
11 „ 1922	67.95	54.—	42.50	52.75	40.70	98 $\frac{1}{2}$ -99
12 „ 1922	67.80	54.30	42.50	52.72 $\frac{1}{2}$	40.75	98 $\frac{1}{2}$ -99
13 „ 1922	67.80	54.51	42.80	52.75	40.65	98 $\frac{1}{2}$ -99
14 „ 1922	67.75	54.40	42.65	52.80	40.70	98 $\frac{1}{2}$ -99
L'ste d. w. ¹⁾	67.50	53.75	42.20	52.55	40.60	98 $\frac{1}{2}$
H'ste „ „ ¹⁾	68.—	54.50	42.75	52.85	40.90	99
7 Jan. 1922	67.55	54.20	42.70	52.80	40.62 $\frac{1}{2}$	98 $\frac{1}{2}$ -99
30 Dec. 1921	68.25	54.10	43.55	53.25	40.60	98 $\frac{1}{2}$
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

^{*)} Noteering te Amsterdam. ¹⁾ Particuliere opgave.

Termijnnoteeringen der Valuta-Kas.

Ecarts tusschen termijnnoteering en contanten koers
(week van 2—6 Januari 1922).

	Londen.	Ult. Jan.	Ult. Febr.	Ult. Maart
Hoogste B Koers	agio	$1\frac{3}{4}$ ct.	agio $3\frac{1}{4}$ ct.	agio $4\frac{3}{4}$ ct.
Laagste B „	„	$\frac{7}{8}$ „	„ $1\frac{7}{8}$ „	„ $3\frac{1}{8}$ „
Hoogste L „	„	$2\frac{3}{4}$ „	„ $3\frac{3}{4}$ „	„ $5\frac{1}{4}$ „
Laagste L „	„	$1\frac{1}{8}$ „	„ $2\frac{3}{8}$ „	„ $3\frac{5}{8}$ „
New-York.				
Hoogste B Koers	agio	$\frac{1}{8}$ ct.	agio $\frac{1}{4}$ ct.	agio $\frac{1}{2}$ ct.
Laagste B „	disagio	$\frac{1}{8}$ „	disagio $\frac{1}{8}$ „	„ Pari
Hoogste L „	agio	$\frac{3}{8}$ „	agio $\frac{1}{2}$ „	agio $\frac{5}{8}$ „
Laagste L „	disagio	$\frac{1}{8}$ „	„ $\frac{1}{4}$ „	„ $\frac{1}{8}$ „
Parijs.				
Hoogste B Koers	agio	5 ct.	agio $7\frac{1}{2}$ ct.	agio $7\frac{1}{2}$ ct.
Laagste B „	„	Pari	„ $2\frac{1}{2}$ „	„ $2\frac{1}{2}$ „
Hoogste L „	agio	4 „	„ $6\frac{1}{2}$ „	„ $7\frac{1}{2}$ „
Laagste L „	„	Pari	„ Pari	„ $2\frac{1}{2}$ „
Brussel				
Hoogste B Koers	agio	$7\frac{1}{2}$ ct.	agio $12\frac{1}{2}$ ct.	agio 20 ct.
Laagste B „	„	$2\frac{1}{2}$ „	„ $7\frac{1}{2}$ „	„ $12\frac{1}{2}$ „
Hoogste L „	„	$7\frac{1}{2}$ „	„ $12\frac{1}{2}$ „	„ 20 „
Laagste L „	„	$2\frac{1}{2}$ „	„ $7\frac{1}{2}$ „	„ 15 „
Berlijn.				
Hoogste B Koers	„	Pari	agio 1 ct.	agio 2 ct.
Laagste B „	disagio	$\frac{1}{2}$ ct.	„ $\frac{1}{2}$ „	„ 1 „
Hoogste L „	agio	1 „	„ 2 „	„ 3 „
Laagste L „	„	$\frac{1}{8}$ „	„ $1\frac{1}{2}$ „	„ 2 „

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in £ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mrk.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
14 Jan. .. 1922	4.23.37	8.22	0.55	36.88
Laagste d. week	4.22.25	8.16	0.54	36.80
Hoogste „ „	4.23.37	8.31	0.59	36.90
7 Jan. .. 1922	4.20.25	8.04	0.53	36.61
30 Dec. .. 1921	4.21.62	8.03	0.54	36.91
Muntpariteit	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ³ / ₁₆

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	30 Dec. 1921	7 Jan. 1922	9-14 Jan. '22 Laagste	14 Jan. 1921 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆
*B. Aires ¹⁾ ..	d. p. \$	43 ¹ / ₄	43 ¹ / ₈	43	43 ¹ / ₄
Calcutta	Sh. p. rup.	1/3 ¹³ / ₁₆	1/3 ¹³ / ₁₆	1/3 ¹³ / ₁₆	1/3 ¹³ / ₁₆
Hongkong ..	id. p. \$	2/7	2/7 ¹³ / ₁₆	2/7	2/7 ¹³ / ₁₆
Lissabon	d. per Mil.	4	4 ¹ / ₂	4	4 ³ / ₄
Madrid	Peset. p. £	28.00	28.23	28.12	28.30
*Montevideo ¹⁾	d. per \$	41 ¹ / ₂	41	40 ¹ / ₂	41 ³ / ₄
Montreal....	\$ per £	4.44	4.46 ¹ / ₂	4.45	4.50
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	7 ¹³ / ₃₂	7 ⁷ / ₁₆	7 ³ / ₈	7 ⁷ / ₁₆
Rome	Lires p. £	95	97	95 ⁷ / ₈	96 ³ / ₈
Shanghai....	Sh. p. tael	3/6	3/7 ¹ / ₄	3/5 ¹ / ₂	3/8 ¹ / ₂
Singapore ..	id. p. \$.	2/3 ¹³ / ₁₆	2/3 ⁷ / ₈	2/3 ³ / ₄	2/3 ¹⁵ / ₁₆
*Valparaiso..	peso p. £	39.80	40.20	40.20	44.00
Yokohama ..	Sh. p. yen	2/3 ⁵ / ₁₆	23 ¹ / ₈	2/2 ¹⁵ / ₁₆	2/3 ¹ / ₈

*Koersen der voorafgaande dagen. ¹⁾ Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER

	Noteering te Londen	te New York
14 Jan. 1922	35 ⁵ / ₈	66 ¹ / ₈
7 „ 1922	34 ³ / ₄	64 ⁷ / ₈
30 Dec. 1921	34 ³ / ₄	64 ³ / ₄
24 „ 1921	34 ⁷ / ₈	64 ³ / ₄
15 Jan. 1921	40 ³ / ₄	67 ¹ / ₄
17 Jan. 1920	77 ¹ / ₄	129 ¹ / ₂
20 Juli 1914	24 ¹⁵ / ₁₆	54 ¹ / ₈

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 16 Januari 1922.

		Activa.	
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 169.690.407,46 ¹ / ₂ B.-bk. „ 50.533.725,44 Ag.sch. „ 72.535.574,99 ¹ / ₂	f 292.759.707,90	
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 24.073.335,—	—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „	—	24.073.335,—	
Beleeningen	H.-bk. f 63.878.414,92 incl. vrsch. B.-bk. „ 11.949.819,70 in rek.-crt. Ag.sch. „ 67.027.365,63 ¹ / ₂ op onderp. f 142.885.600,25 ¹ / ₂	f 142.885.600,25 ¹ / ₂	
Op Effecten	f 110.814.935,20	f 110.814.935,20	
Op Goederen en Spec.	„ 32.040.665,05 ¹ / ₂	„ 32.040.665,05 ¹ / ₂	
Voorschotten a. h. Rijk	„ 13.035.906,03	„ 13.035.906,03	
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud „ f 56.238.105,— Muntmat., Goud „ 549.730.929,59 f 605.969.034,59 Munt, Zilver, enz. „ 7.442.535,86 Muntmat., Zilver „ —	f 613.411.570,45	
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 5.333.515,25 id. van ¹ / ₈ v. h. kapit. „ 3.878.472,37 ¹ / ₂	f 9.211.987,62 ¹ / ₂	
Geb. en Meub. der Bank	„ 3.747.500,—	„ 3.747.500,—	
Diverse rekeningen	„ 20.549.572,36 ¹ / ₂	„ 20.549.572,36 ¹ / ₂	
	f 1.119.645.179,62 ¹ / ₂	f 1.119.645.179,62 ¹ / ₂	
		Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—	f 20.000.000,—	
Reservefonds	„ 5.386.728,62 ¹ / ₂	„ 5.386.728,62 ¹ / ₂	
Bankbiljetten in omloop	„ 1.022.428.815,—	„ 1.022.428.815,—	
Bankassignatiën in omloop	„ 2.399.500,45	„ 2.399.500,45	
Rek.-Cour. } Het Rijk f — saldo's: } Anderen „ 48.827.649,54	—	f 48.827.649,54	
Diverse rekeningen	„ 20.602.486,01	„ 20.602.486,01	
	f 1.119.645.179,62 ¹ / ₂	f 1.119.645.179,62 ¹ / ₂	

NED. BANK 16 Januari 1922 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo	f 397.939.751,36
Op de basis van ² / ₁₆ metaaldekking	183.208.558,37
Minder bedragaan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	1.989.698.755,—
Verschillen m.d. vorig. weekst.:	Meer Minder
Disconto's	17.398.503,68 ¹ / ₂
Buitenlandsche wissels	2.562.954,—
Beleeningen	18.814.388,03 ¹ / ₂
Goud	5,—
Zilver	73.770,04
Bankbiljetten	15.752.875,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	12.000.000,—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischbare schulden
16 Jan. 1922	605.969	7.443	1.022.429	51.277
9 „ 1921	605.969	7.536	1.038.382	37.673
2 „ 1921	605.969	7.896	1.057.251	38.288
27 Dec. 1921	605.969	8.241	1.012.878	31.658
19 „ 1921	605.969	8.366	1.014.343	31.799
17 Jan. 1921	636.141	21.890	1.073.598	92.915
17 Jan. 1920	631.897	7.339	1.033.034	94.982
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dek-kings-percentage
16 Jan. 1922	24.073	106.000	142.856	397.940	57
9 „ 1921	310.158	114.000	124.041	397.554	57
2 „ 1921	295.823	94.000	151.551	394.029	56
27 Dec. 1921	270.186	88.700	124.554	404.562	59
19 „ 1921	269.682	88.700	126.622	404.366	59
17 Jan. 1921	211.296	77.000	248.671	423.932	56
17 Jan. 1920	201.599	116.000	214.192	639.236	57
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹	75

¹⁾ Op de basis van ²/₁₆ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	9 Januari 1922	16 Januari 1922
Aan schatkistpromessen..	f 536.900.000,—	f 574.500.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk.	„ 114.000.000,—	„ 106.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 266.481.000,—	„ 275.453.000,—
Aan zilverbons	„ 32.065.946,50	„ 32.349.210,—
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	„ 337.533.000,—	„ 339.070.000,—
Voorschot aan Gemeenten	„ 1 December	
voor door Rijk voor hen	„ 74.503.573,53	
te heffen Ink. belasting		
Tegoe v.d. Postch. & G. dst	„ 31.878.582,96	„ 31.982.512,99

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
31 Dec. 1921	176.250	281.500	119.000	96.150	100.950
24 „ 1921	180.250	281.500	115.000	105.600	105.600
17 „ 1921	182.500	286.000	98.500	104.412	107.734
10 Dec. 1921	152.978	27.551	289.558	82.241	114.160
3 „ 1921	153.972	26.937	285.984	90.796	131.847
26 Nov 1921	162.007	26.394	282.860	100.418	93.226
1 Jan. 1921	219.290	9.540	369.169	110.172	4.842 ³
3 Jan. 1920	172.284	3.171	311.811	110.172	12.634
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ³

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Voor- schotten aan het Gouv.nem.	Diverse reke- ningen ¹⁾	Dek- kings-percentage
31 Dec. 1921	—	239.000	—	55.600	***	44
24 „ 1921	—	233.000	—	73.200	***	45
17 „ 1921	—	218.500	—	50.800	***	47
10 Dec. 1921	35.236 ¹	14.631	120.141	32.919	13.446	47
3 „ 1921	34.982	13.779	117.995	23.024	9.193	50
26 Nov. 1921	36.311	17.973	117.850	21.815	4.325	50
1 Jan. 1921	32.054	25.907	154.141	—	58.812	47
3 Jan. 1920	14.980	13.043	164.786	2.817	52.581	42
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Op de basis van ²/₁₆ metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opschb. schulden	Disconto's	Div. rekening(en) ¹⁾
3 Dec. 1921 ...	1.485	2.086	1.089	1.930	263
26 Nov. 1921 ..	1.485	2.037	1.121	1.924	278
29 " 1921 ...	1.485	2.033	1.178	1.954	292
12 " 1921	1.485	2.058	838	1.945	280
5 " 1921	1.516	2.207	857	1.958	265
29 Oct. 1921 ...	1.508	2.074	963	1.931	223
4 Dec. 1920 ..	1.157	2.508	1.053	1.947	286
6 Dec. 1919 ...	1.034	1.667	1.086	1.525	530
25 Juli 1914 ...	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluippost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
11 Jan. 1922	128.453	123.627	313.456	28.500	276.624
4 " 1922	128.440	125.690	319.803	28.500	283.484
28 Dec. 1921	128.434	126.520	325.584	28.500	289.131
21 " 1921	128.431	126.671	324.429	28.500	288.590
14 " 1921	128.437	124.734	318.329	28.500	281.545
7 " 1921	128.434	124.962	315.714	28.500	278.702
12 Jan. 1921	128.280	129.834	353.618	28.500	322.147
14 Jan. 1920	94.287	88.250	338.722	28.500	321.469
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekkingsperc. ¹⁾
11 Jan. '22	55.004	85.162	15.602	129.887	23.276	15,99
4 " '22	68.752	120.020	17.118	174.704	21.195	11,04
28 Dec. '21	36.962	83.165	16.057	106.532	20.364	16,61
21 " '21	50.825	85.200	14.116	124.207	20.210	14,60
14 " '21	69.800	80.683	13.858	140.869	22.153	14,32
7 " '21	70.064	80.636	11.996	142.743	21.922	14,17
12 Jan. '21	59.241	80.792	15.884	123.137	16.896	12,15
14 Jan. '20	54.710	84.781	18.657	127.434	24.487	16,76
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ³ / ₈

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkingsperc. ¹⁾
7 Jan. '22	1.007.107	995.395	4.903.056	113.139.872	5
31 Dec '21	1.007.004	995.392	6.963.607	113.639.464	7
23 " '21	1.004.142	993.695	6.208.644	108.995.550	6
15 " '21	1.005.171	993.696	4.023.261	104.567.851	5
7 " '21	1.005.750	993.697	3.522.209	102.789.634	4
30 Nov. '21	1.001.693	993.698	4.472.583	100.943.632	5
7 Jan. '21	1.098.029	1.091.634	21.587.009	67.976.386	33
7 Jan. '20	1.109.517	1.088.917	11.004.590	35.632.993	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
7 Jan. 1922	119.693.959	16.822.769	13.155.500	4.802.000
31 Dec 1921	133.392.660	32.905.673	15.308.100	6.863.300
23 " 1921	118.445.263	21.789.203	14.213.100	6.110.800
15 " 1921	117.976.002	24.298.689	11.646.000	3.926.700
7 " 1921	109.803.798	17.325.757	11.157.600	3.429.200
30 Nov. 1921	115.469.084	25.313.114	11.829.700	4.379.900
7 Jan. 1921	52.496.460	12.509.643	33.498.700	21.541.900
7 Jan. 1920	35.504.227	10.786.322	24.528.400	10.971.100
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buitt.gew. voorsch. a/d. Staat
12 Jan. '22	5.524.456	1.948.367	280.072	623.595	23.800.000
5 " '22	5.524.316	1.948.367	279.897	623.595	24.150.000
29 Dec. '21	5.524.228	1.948.367	279.765	623.733	24.600.000
22 " '21	5.524.164	1.948.367	279.582	606.937	24.500.000
13 Jan. '21	5.501.052	1.948.367	264.584	676.376	26.000.000
14 Jan. '20	5.579.404	1.978.278	261.332	840.232	25.600.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
2.850.821	56.596	2.273.021	37.421.830	2.880.352	18.786	
2.505.828	57.239	2.228.044	36.487.456	2.717.192	26.014	
2.245.161	57.826	2.276.757	36.246.215	2.574.151	13.181	
3.844.789	396.172	2.269.074	38.462.936	3.463.288	87.659	
1.705.006	613.966	1.531.917	37.900.605	3.310.241	47.420	
1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitt. saldi	Beleening van buitt. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. part.
12 Jan. '22	327.233	—	—	—	6.342.304	253.845
5 " '22	327.334	—	—	—	6.335.012	351.056
29 Dec. '21	327.758	84.653	480.000	546.166	6.289.576	509.109
22 " '21	326.383	84.653	480.000	524.830	6.222.287	434.666
13 Jan. '21	307.876	—	—	—	6.246.874	977.729
15 Jan. '20	351.210	—	—	—	4.827.595	2.085.467

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes	In het buitt.		
21 Dec. '21	2.870.994	1.931.105	—	122.066	2.447.560
14 " '21	2.869.173	1.933.869	—	132.413	2.393.777
7 " '21	2.851.027	1.909.777	—	139.606	2.373.355
30 Nov. '21	2.849.397	1.895.244	—	139.745	2.366.006
23 Dec. '20	2.055.802	1.415.030	3.300	180.952	3.404.931
26 Dec. '19	2.078.432	1.361.882	134.320	57.104	3.057.646

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekkingsperc. ¹⁾	Percent. Gouddekking circul. ²⁾
21 Dec. '21	1.351.228	1.784.750	103.167	70,7	96,8
14 " '21	1.252.568	1.742.760	103.130	72,6	99,9
7 " '21	1.252.443	1.718.283	103.089	73,1	100,7
30 Nov. '21	1.255.255	1.742.830	103.104	72,7	100,6
23 Dec. '20	2.972.858	2.310.353	99.458	45,4	49,8
26 Dec. '19	2.780.090	2.779.570	87.339	43,6	50,3

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opschbare schulden; F. R. Notes en netto deposito's. ²⁾ Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
14 Dec. '21	808	11.303.323	1.245.778	13.433.339	2.979.543
7 " '21	808	11.312.744	1.241.604	13.313.698	2.989.967
30 " '21	807	11.334.959	1.267.522	13.567.955	2.997.931
23 " '21	807	11.308.660	1.267.692	13.363.133	3.009.356
17 Dec. '20	824	16.803.226	1.298.478	14.004.419	2.790.197
19 Dec. '19	796	15.614.806	1.316.937	13.136.367	2.293.384

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 16 Januari 1922.

Het is vooruit te zien geweest, dat de conferentie te Cannes niet zoo heel vreedzaam zou verlopen; het antagonisme tusschen de beide leidende Entente-Statens is hiervoor te sterk. Lloyd George heeft zich alle moeite gegeven om door verschillende „voorwaarden” de vermindering van de Duitsche betalingen voor Frankrijk zoo aantrekkelijk mogelijk te maken. In den aanvang scheen het werkelijk, alsof deze pogingen met succes bekroond zouden worden; de voorbereidende besprekingen tusschen de heeren Briand en Lloyd George te Londen hadden een goede basis tot onderhandeling gelegd. Ter elfder ure echter is onder de Fransche chauvinistische partijen een zoo scherpe en krachtige oppositie ontstaan, dat de heer Briand ten slotte gedwongen was zijn ontslag in te dienen, wyl hem de benodigde ruggesteun in het Parlement ontnomen was.

Thans zijn derhalve de beslissingen van de conferentie te Cannes weder op losse schroeven gesteld, hoewel bericht is, dat de tot nu toe genomen besluiten in ieder geval gehandhaafd zullen worden. Het is echter te voorzien, dat de verdere conclusies, indien deze nog genomen zullen worden, niet zoo sterk ten gunste van Duitschland zullen luiden; de Engelsche politiek van internationalisme heeft zich nog niet kunnen handhaven tegenover de nationale tendenzen van het Fransche volk. En zelfs bij de tot nu toe gevolgde welwillende politiek is het de vraag, of de verlichting voor onze Oosterburen wel zoo heel groot zou zijn geweest. Volgens de tot nu toe genomen besluiten zou het totaal van de Duitsche betalingen in baar geld voor het jaar 1922 op 720 miljoen goudmark worden gefixeerd, waarvan telkens 150 miljoen op 15 Maart en 15 Juni, 200 miljoen op 15 September en 220 miljoen op 15 December zijn te voldoen. De „voorwaarden”, die aan deze verminderde betalingen zijn verbonden hebben slechts voor een deel ten doel, garanties voor de betaling te scheppen. Als zoodanig kunnen worden aangemerkt de eischen omtrent een sluitende begroting, maatregelen tegen „kapitaalvlucht”, beperking van de biljetten-uitgifte en herziening van de verordening der Rijksbank. Vervolgens is echter geëischt een verhooging van de douanerechten, van de spoorweg- en posttarieven en van de steenkolenprijzen, welke voorschriften alleen verklaard kunnen worden uit het Engelsche verlangen den voorsprong voor Duitschland van lagere fabricage-kosten van exportartikelen te elimineeren.

De deviezenmarkt te Berlijn heeft in den aanvang van de berichtsweek een zwakke tendens aan den dag gelegd, wyl men aannam, dat het voorstel van Lloyd George, de Duitsche betalingen voor 1922 op 500 miljoen goudmark te bepalen, zou worden aangenomen. Toen men echter het hardnekkig verzet der Fransche en Belgische politici zag, keerde de stemming. Bovendien werkte het teleurstellend, dat de teruggang in de biljettencirculatie voor de tweede week van Januari slechts ½ milliard mark heeft bedragen. Dit is natuurlijk geen reactie van beteekenis in vergelijking tot de uitzetting van de eerste week van het jaar.

De effectenmarkt bewoog zich volkomen in sympathie met de fluctuaties op de wisselmarkt, doch nog sterker invloed oefendende de besprekingen te Cannes uit. De speculatie legde n.l. ernstige zorg aan den dag betreffende de Engelsche plannen tot tegenwerking der Duitsche industrie. Men wees er op, dat tengevolge van de prijsstijging der grondstoffen de Duitsche noteringen voor verschillende artikelen thans reeds in zeer vele gevallen dezelfde zijn als die op de wereldmarkt en dat dus een verder opdrijven van de hierboven genoemde rechten de capaciteit van de Duitsche industrie zeer sterk zou moeten inperken. Hiertegenover moet dadelijk worden opgemerkt, dat op het oogenblik de Duitsche industrie nog steeds met volle kracht produceert. Verdere zorg baarden de voorstellen tot invoering van nieuwe belastingen, zoodat de beurs per saldo een zeer onbevredigend verloop heeft gehad.

Het behoeft wel geen nadere verklaring als hier geconstateerd wordt, dat ook te Londen de plotselinge wending op de conferentie te Cannes groote teleurstelling heeft gewekt. Veel grooter dan b.v. op de beurs te Parijs het geval is geweest. Het optreden van den Franschen Minister-President toch beteekent voorloopig een mislukking van de Engelsche politiek, althans ten deele en het is begrijpelijk, dat de beurs te Londen hierop met een lusteloze stemming heeft geantwoord. Een uitzondering hierop hebben petroleumwaarden gemaakt, die onder aanvoering van aandelen Mexican Eagle in vrij ruime mate gevraagd waren.

Te Parijs was weliswaar een ommekeer van den tendens te constateeren, doch deze bewoog zich binnen zeer

enge grenzen. Noch gedurende de conferentie te Washington, noch tijdens die van Cannes zijn trouwens de omzettingen aan de Parijsche beurs van dien aard geweest, dat men een heftige verandering van het koerspeil, in de ééne of in de andere richting, had kunnen verwachten. Het schijnt wel, alsof men zich te Parijs reeds bij voorbaat er van bewust is geweest, dat op geen enkele van de beide samenkomsten zoodanige besluiten zouden worden genomen, dat een ingrijpende verandering in de wereld-economie het gevolg zou zijn geweest.

Te New York is de tendens zeer kalm gebleven, doch met een gedeceideerd vasten ondertoon. De algemeen economische toestand kan dan ook vrij gunstig worden beoordeeld. Wel is de plotselinge ommekeer naar betere toestanden, zooals men enkele maanden geleden heeft voorspeld, uitgebleven, doch het wordt toch wel duidelijk, dat de weg naar een betere situatie is ingeslagen. Het is b.v. teeknend, hoe onder den drang van de zeer ongunstige tijdsomstandigheden een aaneensluiting in de verschillende bedrijven tot stand wordt gebracht, een soort trustificatie, die noodwendig moet leiden tot vermindering van onkosten en tot een meer rationeële bedrijfsorganisatie. Deze aaneensluiting wordt in de hand gewerkt door de min of meer welwillende houding van President Harding. Zoo verluidd, dat zeven onafhankelijke staalfabrieken zich zullen vereenigen en dat leidende persoonlijkheden in de chemische industrie hetzelfde doel voor oogen hebben. Voorts hebben zich 80.000 boeren uit zes Staten vereenigd om een meer economische melk-distributie door te voeren, terwijl 55.000 tabaksplanters hun product gemeenzaam op de markt zullen brengen. In hoeverre het publiek van dergelijke maatregelen zal profiteren, valt af te wachten; niet te ontkennen valt intusschen het voordeel, dat de bedrijven op zichzelf en dus ook de beurs hiervan zullen hebben.

Te onzent is de markt voor beleggingswaarden bij voortdurende zeer vast gebleven, ondanks de iets hogere noteering voor geld op korten termijn. Het vooruitzicht op een nieuwe staatsleening intusschen heeft, zooals gewoonlijk het geval is, verschillende publieke en semi-publieke lichamen er toe gebracht vóór dien tijd een beroep te doen op de geldmarkt. Zoo zijn thans opengesteld de inschrijvingen op f 20.000.000 6 pCt. obl. Staatsspoor en op f 10.000.000 6 pCt. Obl. Gemeente Rotterdam. De belangstelling voor buitenlandsche staatspapieren is eenigszins gedaald.

		9 Jan.	12 Jan.	16 Jan.	Rijzing of daling.
5	% Ned. W. Sch.	1918	87 ¹ / ₈	87 ⁷ / ₁₆	87 ⁷ / ₁₆ + ⁵ / ₁₆
4 ¹ / ₂	% " " "	1916	86 ⁷ / ₁₆	86 ⁹ / ₁₆	85 ⁵ / ₈ - ¹³ / ₁₆
4	% " " "	1916	76 ¹ / ₁₆	76 ⁵ / ₈	76 ¹¹ / ₁₆ + ⁵ / ₈
3 ¹ / ₂	% " " "	.....	68 ¹ / ₂	68 ³ / ₄	69 + ¹ / ₂
3	% " " "	.....	57 ¹ / ₂	58 ¹ / ₂	58 ³ / ₄ + ¹ / ₄
2 ¹ / ₂	% Cert. N. W. S.	.....	49 ³ / ₄	50 ³ / ₈	50 ³ / ₈ + ⁵ / ₈
5	% Oost-Indië	1915	91 ¹¹ / ₁₆	91 ³ / ₄	91 ³ / ₄ + ¹ / ₁₆
6	% " "	1919	94	94 ¹¹ / ₁₆	94 ¹¹ / ₁₆ + ¹¹ / ₁₆
4	% Oostenr Kronerente	2	2	2	
5	% Rusland 1906	.....	8 ¹ / ₂	9 ⁹ / ₁₆	10 ¹ / ₂ + 2
4	% Rusl. bij Hope & Co.	.....	9 ⁹ / ₁₆	10 ³ / ₄	10 ¹ / ₁₆ + ¹ / ₂
4 ¹ / ₂	% China Goud 1898	..	62	64 ¹¹ / ₁₆	66 + 4
4	% Japan 1899	.....	59 ⁷ / ₈	59 ⁷ / ₈	59 ⁷ / ₈
4	% Argentinië Ruitenl.	..	58 ³ / ₄	58 ³ / ₄	58 ³ / ₄
5	% Brazilië 1895	.....	58	58	58 ¹ / ₂ + ¹ / ₂
7	% Staatsspoor	.....	104 ⁷ / ₁₆	104 ¹ / ₂	103 ³ / ₄ - ¹¹ / ₁₆
7	% Amsterdam	.....	103 ¹ / ₂	103 ⁵ / ₁₆	103 ⁵ / ₁₆ + ⁷ / ₁₆

De aandelenmarkt heeft over het algemeen een zeer gunstig verloop gehad, waarbij zich Suikeraandelen wel aan de spits hebben gesteld. De noteringen voor Cubasuiker te New York hebben in de laatste dagen een oplopenden tendens te aanschouwen gegeven en het is wel in hoofdzaak hierop, dat de handel in suikervwaarden zich heeft gebaseerd. Want de afdoeningen die uit Indië werden gemeld, waren niet van dien aard, dat een sterke rijzing er door kon worden gemotiveerd. Toen dan ook tegen het einde der berichtsperiode nog steeds geen Indische transacties van beteekenis tot stand waren gekomen, daalde de belangstelling voor de toonaangevende fondsen en moest een belangrijk deel van het avance worden prijs gegeven.

Evenals suikerwaarden waren ook Petroleumfondsen vast van toon, met dit verschil, dat de opgewekte tendens tot het einde toe behouden kon blijven. Deze stemming was te opvallender, waar de noteering voor ruwe petroleum te New York eerder neiging tot reactie vertoonde. Vermoedelijk moet dan ook de willige stemming voor aandelen Koninklijke Petroleum Mij. in verband worden gebracht met de dividend-betaling op 18 dezer; de beurs heeft altijd een stille hoop, dat de koers spoedig na de détachering van den dividend-coupon het bedrag van dit dividend weder

inhaalt. In aansluiting hieraan waren ook Roemeensche soorten vast van toon.

Overigens is de handel aan onze beurs nog zeer stil gebleven. *Industriele soorten* trokken vrijwel geen belangstelling, hoewel de tendens over het algemeen iets vast was. Alleen de waarden van het concern Tabaks-Unie waren buitengewoon gedeprimeerd; ter beurze heeft men alle vrouwen hierin verloren.

De *rubbermarkt* daarentegen was gedeceideerd flauw in overeenstemming met de lusteloze houding van het artikel op de wereldmarkt. Omvangrijk aanbod was er weliswaar niet, doch het weinige was reeds voldoende om den koers van enkele soorten sterk te drukken.

De *tabaksafdeeling* bleef buitengewoon stil met vrij vasten tendens.

	9 Jan.	12 Jan.	16 Jan.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	162 $\frac{1}{2}$	168	165	+ 2 $\frac{1}{2}$
Koloniale Bank	117 $\frac{1}{2}$	124 $\frac{7}{8}$	125 $\frac{3}{8}$	+ 7 $\frac{7}{8}$
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	139 $\frac{1}{2}$	142	144	+ 4 $\frac{1}{2}$
Rotterd. Bankvereniging	109 $\frac{3}{4}$	107	106 $\frac{3}{4}$	- 3
Amst. Superfosfaatfabriek	55 $\frac{1}{2}$	55 $\frac{1}{8}$	55	- $\frac{1}{2}$
Van Berkel's Patent	43 $\frac{1}{2}$	43	44 $\frac{1}{8}$	+ $\frac{5}{8}$
Insuline Oliefabriek	8 $\frac{3}{8}$	8	8 $\frac{1}{16}$	- $\frac{3}{16}$
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	81 $\frac{1}{2}$	83 $\frac{1}{4}$	84 $\frac{1}{2}$	+ 3
Hollandia Melkproducten	160	160	156	- 4
Philips' Gloeilampfabriek	231 $\frac{1}{4}$	238 $\frac{1}{4}$	239 $\frac{1}{4}$	+ 8
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	
Verenigde Blikfabrieken	68	71	75 $\frac{1}{2}$	+ 7 $\frac{1}{2}$
Compania Mercantil Argent.	73 $\frac{3}{4}$	80	78 $\frac{1}{4}$	+ 4 $\frac{1}{2}$
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	144 $\frac{1}{2}$	147 $\frac{1}{4}$	151 $\frac{3}{4}$	+ 7 $\frac{1}{4}$
Handelsver. Amsterdam	339 $\frac{3}{4}$	349	355 $\frac{1}{2}$	+ 15 $\frac{3}{4}$
Holl. Transatl. Handelsver.	20	23	23 $\frac{3}{4}$	+ 3 $\frac{3}{4}$
Linde Teves & Stokvis	83	83 $\frac{3}{4}$	82	- 1
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	8 $\frac{3}{4}$	7 $\frac{1}{2}$	7 $\frac{1}{2}$	- $\frac{1}{4}$
Tels & Co's Handel-Mij.	48 $\frac{3}{4}$	48 $\frac{1}{2}$	48 $\frac{1}{2}$	- $\frac{1}{4}$
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	143	145	145 $\frac{5}{8}$	+ 2 $\frac{5}{8}$
Kon. Petroleum-Mij.	419 $\frac{1}{2}$	421 $\frac{1}{2}$	429	+ 9 $\frac{1}{2}$
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	34	36 $\frac{1}{2}$	37 $\frac{1}{2}$	+ 3 $\frac{1}{2}$
Steaua Romana Petroleum				
Mij. . . Afgest. Aand.	45 $\frac{3}{4}$	47	48	+ 2 $\frac{1}{4}$
Amsterdam-Rubber-Mij.	106 $\frac{3}{4}$	105 $\frac{7}{8}$	101	- 5 $\frac{3}{4}$
Nederl.-Rubber-Mij.	62 $\frac{1}{4}$	64 $\frac{1}{4}$	59 $\frac{3}{4}$	- 2 $\frac{1}{2}$
Oost-Java-Rubber-Mij.	168	168	160 $\frac{1}{4}$	- 7 $\frac{3}{4}$
Deli-Batavia	318	325	325	+ 7
Deli-Maatschappij	270	273	269	- 1
Medan-Tabak-Maatschappij	272	272	272	
Senembah-Maatschappij	380	389 $\frac{1}{2}$	388	+ 8

Scheepvaartwaarden met geringe variaties en kleine omzettingen.

	9 Jan.	12 Jan.	16 Jan.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	164	166 $\frac{1}{8}$	162	- 2
" " "gem.eig.	145 $\frac{3}{4}$	150 $\frac{1}{2}$	146	+ $\frac{1}{4}$
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	95	95	95	
Hollandsche Stoomboot-Mij.	55 $\frac{1}{4}$	59	59	+ 3 $\frac{3}{4}$
Java-China-Japan-Lijn	110	114	108	- 2
Kon. Hollandsche Lloyd	27 $\frac{1}{4}$	24 $\frac{5}{16}$	24 $\frac{1}{2}$	- 2 $\frac{3}{4}$
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	92 $\frac{1}{2}$	92 $\frac{1}{2}$	90	- 2 $\frac{1}{2}$
Koninkl.-Paketaart-Mij.	95	96	96 $\frac{1}{2}$	+ 1 $\frac{1}{2}$
Maatschappij Zeevaart	82	84	84	+ 2
Nederl. Scheepvaart-Unie	111	111 $\frac{1}{4}$	110 $\frac{3}{4}$	- $\frac{1}{4}$
Nievelt Goudriaan	142	144	140	- 2
Rotterdamsche Lloyd	142 $\frac{1}{2}$	143 $\frac{1}{2}$	143 $\frac{1}{2}$	+ 1
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg“	76 $\frac{1}{2}$	74 $\frac{3}{4}$	77	+ $\frac{1}{2}$
" " „Nederland“	160	164	169	+ 9
" " „Noordzee“	35	34 $\frac{3}{4}$	34 $\frac{3}{4}$	- $\frac{1}{4}$
" " „Oostzee“	82	82	81	- 1

Op de *Amerikaansche afdeeling* konden aandelen Missouri Kansas & Texas zich herstellen, nadat het tijdstip van toetreding tot de reorganisatie uitgesteld was.

	9 Jan.	12 Jan.	16 Jan.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	163	162	162	- 1
Anaconda Copper	106 $\frac{3}{4}$	105 $\frac{1}{4}$	104 $\frac{5}{16}$	- 2 $\frac{7}{16}$
Un. States Steel Corp.	92 $\frac{1}{8}$	93 $\frac{1}{2}$	93 $\frac{3}{4}$	+ 1 $\frac{5}{8}$
Achison Topeka	100 $\frac{1}{2}$	98 $\frac{1}{2}$	102	+ 1 $\frac{1}{2}$
Southern Pacific	87	88	89 $\frac{1}{2}$	+ 2 $\frac{1}{2}$
Union Pacific	139 $\frac{1}{2}$	138 $\frac{1}{8}$	142 $\frac{1}{2}$	+ 3
Int. Merc. Marine orig. Com.	16 $\frac{11}{16}$	16 $\frac{7}{16}$	16 $\frac{1}{4}$	- $\frac{7}{16}$
" " " " prefs.	71 $\frac{1}{16}$	73 $\frac{7}{16}$	73 $\frac{7}{16}$	+ 2 $\frac{5}{16}$

De *geldmarkt* werd iets stroever; prolongatie oplopend tot 3 $\frac{3}{4}$ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

De wereldpositie is sedert de vorige week voorzoover na te gaan, weinig veranderd. Nog steeds komen er klachten uit Noord-Amerika, over schade aan de wintertarwe, be-rokkend door de te groote droogte, en nog steeds wordt hiervan weinig notitie genomen. Immers, met in zoovele exportlanden ruime aanwezige voorraden maakt men zich over de toekomst niet al te groote zorgen, te meer daar vaak de stand later in den winter nog al eens pleegt te verbeteren. Bovendien, wij wezen er reeds herhaaldelijk op, zijn de oogsten in het gedeelte van Europa, dat nog over voldoende koopkracht beschikt, zeer veel grooter dan verleden jaar, ja in Frankrijk zelfs grooter dan een gemiddelde oogst vóór den oorlog. Dientengevolge hebben de kleine tot matige verschepingen der laatste weken al heel weinig verscherping van de vraag doen ontstaan. Integendeel, het aanbod is allerwege toegenomen en ofschoon er hier en daar wel kooplust tegenover stond, was het absoluut onmogelijk de prijzen op een hooger niveau te krijgen, daar de koopers zich dan onmiddellijk terugtrokken. Argentinië begint meer en meer te toonen, dat het toch ook nog onder de groote tarwe-exporterende landen gerekend wenschte te worden. Weliswaar zijn de verschepingen van dat land ook in de afgelopen week wederom zeer klein, maar er zijn in den laatsten tijd zooveel zaken tot stand gekomen in La Plata-tarwe, dat dit wel spoedig zal veranderen. Trouwens, al is de oogstbeweging tengevolge van regen wat vertraagd, er moeten zich in dat land nog zulke groote hoeveelheden tarwe van den ouden oogst bevinden, dat er wel een uitweg voor gezocht moet worden. Australië, dat sedert eenige weken wat minder gunstige ramingen van de in ieder geval zeer bevredigende oogst zendt, houdt zijn tarwe aanmerkelijk hooger en daar het gaat om tarwe te verladen in reeds bevrachte schepen, en voor een aanzienlijke kwantiteit om tarwe in reeds afgeladen schepen, meenen velen, dat er ook in die soort een aanzienlijke daling moet ontstaan. Tot de lagere prijzen was Duitschland herhaaldelijk koper, overigens toonden Italië en Noord-Frankrijk eenige belangstelling. In Engeland kwamen betrekkelijk weinig zaken tot stand. De fabrieken zijn daar goed voorzien, zoodat er voor hen geen reden is prijsverhoogen te volgen.

Dank zij de vele outsiders, die steeds in de Chicago termijnmarkt opereeren, stond die meest toonaangevende van alle optiemarkten voortdurend onder invloed van politieke berichten. Per saldo was de stemming kalm, de prijsverschillen waren niet zeer belangrijk.

De hulp aan Rusland is natuurlijk een groote attractie om het publiek tot hausse operatiën te bewegen. Dat dit niet eng gelukt, komt wel doordat zoover bekend, slechts mais gekocht werd. Niettegenstaande deze bijzondere vraag, en de ook overigens zeer groote exportvraag, bleef mais in Chicago kalm gestemd, ja meestal aan den flauwen kant. De aanvoeren van mais zijn in de Westelijke Amerikaansche steden dan ook zoo groot, dat wekelijks de zichtbare voorraad sterk toeneemt, en het wordt duidelijker dan ooit, dat tegenover het geweldige cijfer van de Amerikaansche maïs-oogst een exportcijfer van eenige millioenen tonnen meer of minder weinig uitmaakt. In Amerika zelf is de consumptie van mais blijkbaar kleiner dan andere jaren, en dientengevolge is het ook geen wonder, dat de twee op elkaar volgende „bumper crops“ te veel zijn om voor de boeren voldoende prijzen te verwachten. Berichten over geringeren uitzaai begint men reeds te vernemen en werkelijk, waar de prijs in vele streken zoo belangrijk onder kostprijs is, moet men zich evenals dit in de katoen het geval is geweest, op eene inkrimping der cultuur voorbereiden.

La Plata heeft het de laatste weken Noord-Amerika al heel gemakkelijk gemaakt om met mais te concurreren. Ware de vraag beter geweest, er zouden wel zeer groote afdoeningen tot stand zijn gekomen, maar over het algemeen was die vraag niet buitengewoon en de aanmerkelijk hogere prijzen voor La Plata maïs waren dan ook hoofdzakelijk aan het uiterst beperkte aanbod toe te schrijven. Gebrek aan scheepsruimte is hierbij wel een factor, maar het valt op, dat niettegenstaande verscheidene weken van kleine verschepingen, Buenos Aires en Rosario zoo weinig neiging tot verlaging der maïsprijzen toonen. De nieuwe maïs oogst schijnt er zeer goed voor te staan.

Er bestond vrij goede vraag voor gerst tot betere prijzen, mede tengevolge van beperkt aanbod, terwijl ook voor haver aanmerkelijk hogere prijzen betaald werden.

Lijnzaad bleef vast gestemd, ofschoon er betrekkelijk weinig omging, daar de verhouding voor de olieslaggers niet

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Agres		
	Tarwe Mei	Mats Mei	Haver Mei	Tarwe Febr.	Mats Febr.	Lijnzaad Febr.
14 Jan. '22	111 ¹ / ₂	52 ³ / ₄	38 ³ / ₈	11,—	7,40	17,55
7 " '22	108 ¹ / ₈	53 ³ / ₈	39 ¹ / ₈	11,30	7,35	17,50
14 Jan. '21	189	74 ¹ / ₈	48 ¹ / ₄	18,80	10,20	16,90
14 Jan. '10	270	133 ¹ / ₄	81 ⁷ / ₈	13,85	6,65	22,85
14 Jan. '19	227	127 ¹ / ₄	67 ¹ / ₈	10,70	5,05	18,10 ¹⁾
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ¹ / ₂	9,40	5,38	13,70

¹⁾ per Maart

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	16 Jan. 1922	9 Jan. 1922	17 Jan. 1921
Tarwe*	13,50	13,50	24,75
Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	11,75	11,75	24,50
Mais (La Plata)	200,—	185,—	282,—
Gerst (48 lb. malting) .. ²⁾	205,—	205,—	325,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ¹⁾	12,—	11,75	15,—
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹⁾	16,50	15,75	20,40
Lijnzaad (La Plata) .. ³⁾	380,—	381,—	440,—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ per 1960 K.G. *) Nr. 2 Hard, Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	9/14 Jan. 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdoak 1921	9/14 Jan. 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdoak 1921	1922	1921
Tarwe	15.894	33.115	47.297	—	325	978	33.440	48.275
Rogge	—	—	10.667	—	—	—	—	10.667
Boekweit	2.138	2.138	—	—	—	—	2.138	—
Mais	16.544	50.724	29.870	10.197	10.197	5.127	60.921	34.997
Gerst	2.190	6.258	21.628	300	520	—	6.778	21.628
Haver	440	840	241	—	—	144	840	385
Lijnzaad	1.658	5.092	7.918	1.729	4.197	6.566	9.289	14.484
Lijnkoek	7.787	10.637	2.349	15	440	630	11.077	2.279
Tarwemeel	1.180	1.294	522	272	272	—	1.566	522
Andere meelsoorten	368	368	2.417	121	581	200	949	2.617

gunstig was. De vraag blijft met dat al grooter dan het aanbod, want La Plata haast zich niet en biedt al heel weinig dringend aan. Noord-Amerika gaat voort met kopen van zaad en olie, en daar, waar er een surplus dreigt te ontstaan, wordt dit vrij spoedig weer opgenomen door de dorstige Staten. De Noord-Amerikaansche oogst valt voor de zooveelste maal weer eens tegen en bij eenigszins betere economische en industrieele verhoudingen is het geen wonder, dat er op flinke schaal geïmporteerd zal moeten worden, om voldoende voorraden ter beschikking te hebben.

Wat Argentinië daartegenover als exportland zal kunnen presteeren, is het vraagstuk ten opzichte waarvan wij slechts weinig nader zijn gekomen. Van Indië mag men aanzienlijk meer lijnzaad verwachten, al is in den alleraarsten tijd het weer aldaar minder gunstig geweest.

Nederland. Wederom slechts een geringe vraag voor spoedig leverbare tarwe.

Voor mais, verhooging van prijzen, tengevolge van klein aanbod, doch de vraag viel tegen. Mixed Mais werd af en toe aanmerkelijk lager aangeboden op aflading; een vrij geregelde handel vond plaats.

Gerst goed gevraagd met regelmatig omzet; haver prijshoudend voor spoedige levering.

Lijnzaad af en toe zeer vast, met niet onbelangrijke omzetten in stoomende of spoedig af te laden partijen. Deze vraag ontstond door de verbetering der olieprijsen, welke vooral Woensdag tot stand kwam. Toen daarna de prijzen van olie weer terugliepen, verminderde ook de belangstelling voor zaad sterk.

Rectificatie. Onze medewerker zendt ons nog een verbeterde opgave van het jaartotaal der in 1921 te Rotterdam en Amsterdam aangevoerde kwantiteiten graan, zaad, meel en lijnkoeken, welke wij hieronder laten volgen:

	Rotterdam	Amsterdam
Tarwe	1.461.938	46.482
Rogge	145.614	1.831
Boekweit	9.776	576
Mais	1.010.101	112.861
Gerst	241.987	9.360
Haver	74.285	4.285
Lijnzaad	157.237	115.919
Lijnkoeken	124.211	32.339
Tarwemeel	54.478	4.955
Andere meelsoorten	37.886	2.047

SUIKER.

Op de suikermarkten kon de stemming in de afgelopen week aanmerkelijk verbeteren.

Te New York werden flinke kwantiteiten Cubasuiker tot 2 d.c. c. & f. afgedaan bij stijgende termijnnoteringen. Dit veroorzaakte ook op de andere markten eene vaste stemming. Spot Centrifugals worden thans met 3,61 d.c. genoteerd, terwijl de termijnmarkt sloot op 2,33 d.c. voor Jan.,

2,44 d.c. voor Maart, 2,64 d.c. voor Mei en 2,74 d.c. voor Juli.

De laatste Cuba-statistiek luidt:

	1922	1921	1920
Weekontvangst t. 7 Jan.	15.937	23.673	99.149 tons
Tot. ontv. 1 Jan.—7 Jan.	32.708	28.344	158.788 "
Werkende fabrieken ..	42	78	156 "
Weekexport tot 7 Jan. ..	6.132	4.000	44.763 "
Tot. exp. 1 Jan.—7 Jan.	10.925	4.000	138.107 "
Totale voorraad 7 Jan.	890.513	205.000	130.080 "

De overeenkomst tusschen de Cubaplanters en de Amerikaansche raffinadeurs betreffende raffinering van nog onverkochte Cubasuiker uit den ouden oogst en verkoop daarvan voor gezamenlijke rekening, blijft beperkt tot 250.000 tons en tot twee raffinaderijen. Intusschen wordt bericht, dat er onderhandelingen gaande zijn tusschen Cuba en vertegenwoordigers der Amerikaansche suikerindustrie, beoogende eene beperking der Cubaansche productie tot 2½ miljoen tons, waarvan de uitslag echter wel negatief zal zijn. De oogst op Cuba wordt nog steeds op maximum 3 miljoen tons geraamd.

Verschillende ladingen Cubasuiker werden naar Engeland geplaatst, waar raffinadeurs tot sh. 11/3 als koopers optraden, nadat zij eenigen tijd geleden offertes tot sh. 10/6 geweigerd hadden. Op de Londensche markt was de stemming eveneens vast en werd de prijs voor geraffineerde suiker met 3 d. verhoogd.

Niettegenstaande prijzen voor suiker in Java gedurende de laatste baisse op de wereldmarkt zich vrijwel op het oude peil konden handhaven, had de verbetering der algemeene stemming ook hier eene flinke stijging voor disponibile suiker tengevolge. Voor superieur Januari afscheep werd f 14,— f.o.b. betaald. Ook voor suiker nieuwen oogst werd eenige belangstelling getoond en konden de Vereenigde Producenten, nadat zij biedingen tot f 10½ voor superieur Juni-levering geweigerd hadden, 15/20.000 tons verkoopen tot hunne oude limite van f 11,—, waartoe thans verdere kooplust bestaat.

In overeenstemming met de vaste berichten uit het buitenland toonde ook de markt te Amsterdam een aanmerkelijk vaster aanzien en liepen prijzen op tot f 20½ voor Mei en 10¼ voor September-levering.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen		New York 96 p Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	Amer. Granulated c. i. f.	
		White Java f.o.b. per Jan. Maart	Jan. Maart	
11 Jan. '22	f 20,—	Sh. 50/6	Sh. 20/—	Sh. 17/3
4 " '22	19 ¹ / ₈	51/—	18/3	17/—
11 Jan. '21	—	76/—	39/—	—
11 Jan. '20	—	72/—	80/—	—
4 Juli '14	11 ¹³ / ₃₂	18/—	—	—

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	16 Jan. '22	9 Jan. '22	30 Dec. '21	14 Jan. '20	16 Jan. '20
New York voor Middling ..	17,95 c	18,85 c	19,45 c	17,65 c	39,25 c
New Orleans voor Middling	16,50 c	17,25 c	17,75 c	15.— c	40,25 c
Liverpool voor Fy Middling	11,05 d ¹⁾	11,39 d ²⁾	11,71 d	11,75 d	29,91 d

1) 14 Jan. 1922. 2) 7 Jan. 1922.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen)

	1 Aug. '21 tot 14 Jan. '22	Overeenkomstige perioden	
		1920—21	1919—20
Ontvangsten Gulf Havens..	2673	2945	2551
„ Atlant. Havens	1010	784	1790
Uitvoer naar Gr. Brittannië	834	989	1704
„ „ 't Vasteland.	2275	1638	1602
„ „ Japan etc..			
Voorraden in duizendtallen	6 Jan. '22	14 Jan. '21	16 Jan. '20
Amerik. havens.....	1254	1434	1441
Binnenland.....	1591	1625	1277
New York	—	35	60
New Orleans	—	460	475
Liverpool	1001	1037	905

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. DURING & Zoon, Koffi & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
14 Jan. 1922	1.850.000	13.150	3.001.000	16.200	7 ³ / ₈
7 „ 1922	1.842.000	13.375	3.059.000	17.000	7 ¹³ / ₃₂
31 Dec. 1921	1.825.000	13.775	3.077.000	17.300	7 ¹³ / ₃₂
14 Jan. 1921	446.000	7.720	3.419.000	9.100	10 ¹ / ₁₆

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
14 Jan. 1922....	67.000	2.474.000	154.000	4.856.000
14 Jan. 1921....	58.000	1.653.000	247.000	6.798.000

CACAO.

(Uit het Cacao-bericht 1921 van den Makelaar S. W. Hoekstra te Amsterdam).

De uitverkorene van alle cacao-soorten was ook dit jaar de vrucht van de Goudkust: Accra. Ter wereld gekomen met verschillende kwalen, groeide de Goudkust-baby, dank zij de aan hem gewijde goede zorgen, voorspoedig op tot een reus, die — al was hij gedurende de laatste jaren reeds gewoon de leiding te nemen, — in het thans afgelopen jaar zijn invloed op bijzondere wijze heeft doen gelden.

Als hoogst-aangeslagene in de productie van cacao (gedurende 11 maanden waren de exporten 101.456 ton tegen 112.293 ton in dezelfde periode van 1920, in 1896 was de productie ca. 40 ton), was voor een dergelijk optreden alle reden. Geholpen door de algemeene omstandigheden beheerschte, zooals bekend, Accra ook in prijs alle andere soorten, de edelste niet uitgesloten. Volgens de statistieken van de Gordian, waren de exporten van de Goudkust 126.598 ton in 1920 en werd tot eind November 1921 reeds een export bereikt van 101.456 ton, op grond waarvan we met recht mogen aannemen, dat de toevoeren van cacao van dit productieland over het geheele jaar 1921, ons weder het grootste door geen enkel productieland bereikte oogstcijfer zullen doen zien. De oogst schijnt dit jaar iets later te zullen vallen dan gewoonlijk.

Voor cacao en voor zoo menig ander artikel was dit jaar in hoofdzaak alleen aanbod aan het woord, waarvoor de hoofd-factor wel in de algemeene wereld-verarming gezocht mag worden. Het groote aanbod van Accra, West-Afrika,

Lagos, etc. en de gevolgen daarvan in den vorm van lage prijzen, was koren op den molen van de fabriekanten, die daardoor in staat waren met goedkope fabriekaten de consumptie tot meerder leven op te wekken en uit hare apathie op te heffen.

38/6 voor fair fermented Accra (zelfs een oogenblik 37/6) was een prijs, die begrijpelijkerwijze grooten kooplust verwekte. De eenige moeilijkheid, welke omstandigheid als een rem werkte, bestond in het verkrijgen van scheepsruimte. Weliswaar werd deze moeilijkheid overwonnen, doch eene stagnatie en eene prijsstijging waren er het gevolg van. Blanco-speculanten, die hunne contracten trachtten te dekken, maakten dat de markt schijnbaar een vast aanzien kreeg. De prijzen liepen op tot ca. 42/-, gingen midden Januari terug tot ca. 37/6, en monteerden gedurende de volgende 14 dagen tot 41/-, welke prijzen zich gedurende Februari nagenoeg handhaafden.

Na eene inzinking tot ca. 38/- omstreeks eind Maart begin April (loco 23½ ct. voor fair fermented en ca. 20 ct. voor f.a.q.), herstelde de prijs zich weder spoedig op ca. 40/-.

In den loop van Mei trad eene verbetering der prijzen in; niet alléén van Accra, maar van alle andere soorten. De kooplust, die zich een oogenblik sterk geconcentreerd had op de prinsen der middelsoorten: Thomé en Bahia, bleef ook voor Accra bestaan.

Voor fair fermented van den hoofd-oogst, voor stoomende of reeds gearriveerde partijen, werd 42/- en oplopend tot 44/- bedongen. Eind Mei bracht het tot ca. 45/-, doch deze prijs viel begin Juni terug tot ca. 43/-, welke prijsdaling waarschijnlijk veroorzaakt werd door het aanbod van partijen van den tuschenoogst (mid-crop) tot ca. 42/-.

De bloesem voor den hoofd-oogst was ternauwernood aan de boomen te constateeren, of de liefhebbers van gokken begonnen met de dobbelsteenen te rammelen. Onder de 6 of boven de 12. Men wierp: 44/- voor Oct./Dec. aflading. Men kocht en al ras neigde de stemming à la hausse. Men bleef koopen, in Juli tot 45/-, begin Augustus tot 47/- à 48/-, midden Augustus tot 52/-, maar toen stopten de koopers en het spel der baisse werd ingezet. Ofschoon de hausse met één of meer shillings tegelijk was opgezweept, verliet de baisse met 6 d. tegelijk, gestadig, dagelijks en voor elken termijn. Eind Augustus zag een prijs van ca. 49/-, midden September ca. 47/- en eind September leek het, alsof alle aanbiedingen verdwenen waren. Men sprak daarna weer van Amerikaanschen kooplust, lanceerde prijzen van 49/- à 50/-, maar deze opwindingsmanoeuvre mislukte, wat October beweest, welke maand nieuwen oogst bracht van 48/- op 42/6.

De regelmatige baisse duurde in November voort. Fair fermented noteerde bij het begin dezer maand nog ca. 41/-, stond een week later op 39/- en bracht het midden November op ca. 37/6.

Tengevolge van de terughoudendheid der fabrieken, — de kooplust was lang niet algemeen —, hadden de blanco-speculanten vrij spel en wisten zij den prijs voor fair fermented tot 36/6 te drukken.

Het soeken alsof de prijs-bodem bij Accra bereikt was; groote kooplust ontwaakte, — dekkingskooplen door blanco-zondaren bleizen het hausse-vuurtje aan, de „zal-nog-wel-lager-gaan“-stemming verdween als met een tooverstaf en het gevolg was, dat gedurende de laatste week van November de prijzen snel en regelmatig tot ca. 41/- stegen. Voor reeds zeilende partijen kon zelfs 42/- à 42/6 bedongen worden.

Handhaven deden deze prijzen zich echter niet. Onverschillig voor vastere stemmingen en stijgende prijzen, hield de consumptie zich van koopen terug en toen de „blanco-dekkers“ hun laatste woord hadden moeten spreken, brokkelde de noteeringen weder gestadig af.

Omstreeks midden December konden de Goudkust-exporteurs weder de belangstelling van hunne gewone koopers opwekken op een basis van ca. 38/- voor fair fermented.

Thomé: Deze cacao-soort had dit jaar een moeilijk bestaan. Eensdeels werd haar op ernstige wijze concurrentie aangedaan door den Goudkust-geweldige, anderdeels werd zij door valuta-ongeregeldheden gehandicapd in den exportwedloop, waarin deze soort wel niet altijd overwinnaar is, maar toch steeds tot de eersten behoort.

Ofschoon de koersen in het algemeen de geheele wereld uit haar evenwicht hebben gebracht, speelde speciaal Señora Valuta de Escudo daarbij een dusdanige rol, dat de Portugeesche toeschouwers-exporteurs stil moesten zitten of ze wilden of niet.

Bahia: Met de noodige energie stak Bahia van val met vorderingen van 49/6 voor superior, 46/- voor sound en 41/- voor fair fermented. De markt in het productieland was vast en proposities van 1/- à 2/- onder genoemde

prijzen werden absoluut geweigerd. Een bewijs van vaste stemming, waaraan de koopers zich echter weinig stoorden, daar in Nederlandsche en Fransche havenplaatsen disponibele partijen tot lagere prijzen te kust en te keur te koop waren.

Toch bleef Bahia vast gestemd en liepen de prijzen op, ook al was er dikwijls geen oorzaak voor te vinden. Valuta regeerde ook daar en over de zeer uiteenlopende prijzen op bijna hetzelfde oogenblik behoefde men zich niet te verwonderen.

Afgescheiden van speculatie, varieerden de prijzen op één dag dikwijls 2/- à 3/-.

Gedurende de tweede helft van Januari had de superior kwaliteit een prijs van ca. 53/- bereikt, echter slechts voor korten tijd, daar het eind der maand ons weder prijzen van ca. 50/- deed zien, voor sound 47/-, voor fair 45/-, welke prijzen gedurende de daarop volgende veertien dagen opnieuw ca. 2/- daalden.

Eind Februari eene herhaling van de vorige maand: een hausse tot ca. 52/6 voor superior (sound en fair naar verhouding).

Op het einde van Maart waren de prijzen weder als de wateren na den storm: ca. 45/- voor superior, ca. 42/- voor sound en ca. 39/- voor fair fermented, nagenoeg in overeenstemming met de equivalente cacao-soorten, die op dit tijdstip, alle zonder uitzondering een periode van zakenlusteloosheid moesten doormaken. Eind April noteerden de 3 kwaliteiten resp. 45/6, 42/6 en 40/-, tot welke prijzen gereede koopers gevonden werden. Eind Mei wederom snelle verhooging tot ca. 52/6 basis superior, welke prijs gedurende de volgende maand weder op ca. 46/- kwam. Juli: eene repetitie, maar met een dieperen val voor de fair kwaliteit, die tot ca. 36/- werd verhandeld, sound tot ca. 43/- en superior tot ca. 48/-, welke baisse tegen eind Juli opnieuw in een hausse veranderde, die gedurende de eerste helft van Augustus voortduurde en waarbij de hoogste prijzen van dit jaar bereikt werden, n.l. ca. 58/- voor superior, ca. 50/- voor sound en ca. 44/- voor fair.

Met kleine schommelingen handhaafden zich de Bahia-prijzen nagenoeg op het verhoogd niveau. De meeste vraag bleef bestaan voor de laagst genoteerde kwaliteiten, n.l. voor sound en fair, zoodat superior in prijs moest toegeven om de gunsten der koopers niet te verliezen. Met September noteerde superior ca. 55/-, terwijl sound en fair, gesteund door regelmatig afzet, onveranderd in prijs bleven.

Midden October was de prijs ca. 58/-, een week later ca. 53/- en eind October ca. 49/- voor superior, waarmede Bahia weder in de rij van alle andere cacao-medespelers zijn beurt afwachten kon.

Gedurende de laatste maanden zou het oploopen der prijzen hebben kunnen doen denken aan een actievare markt.

Gedeeltelijk was dit zoo. Offertes tot 49/- à 50/- voor superior Bahia trokken eenige belangstelling, te meer daar de lage pondenkoers de attractie verhoogde. Sound à 47/- en fair fermented tot ca. 44/- bleven daarvan echter uitgesloten, zelfs bij de eind November voor de laatsgenoemde kwaliteiten verlaagde noteeringen van resp. 45/- en 41/-.

Bahia verhoogde de prijzen en noteerde begin December voor superior ca. 52/- en voor sound ca. 48/-, zonder echter een flinke dosis koopers-activiteit te veroorzaken.

Bovengenoemde drie voornaamste, goed courante soorten, de z.g. consumptiesoorten genoten gedurende het geheele jaar al en naar gelang van de prijzen, waartoe ze te koop waren, groote belangstelling.

In elk geval waren het de goedkoopste soorten, welke de industrie in staat stelden ook de goedkoopste mogelijke fabrikaten te bereiden, ten einde aan de eischen der wereldconsumptie, die grootendeels slechts goedkope fabrikaten vroeg, te kunnen voldoen.

Deze omstandigheid deed echter de belangstelling voor edeler cacao-soorten geen goed en zooals uit het verloop der prijzen, dat ik in korte trekken zal weergeven, gemakkelijk zal zijn na te gaan, oefende de bijzondere vraag naar goedkoopere soorten den grootsten druk uit op de vruchten, die eertijds om hunne kwaliteit zoo geroemd en gezocht werden.

Guayaquil: In de eerste plaats Guayaquil. Voorheen de cacao uit het cacao-paradijs, thans, al mag men deze kwaliteit hooger achten dan die uit Afrika en Brazilië, slechts beschouwd als luxe, als een te duur artikel.

Trinidad. Als voornaamste der Westindische Cacao-soorten, genoot Trinidad in het afgelopen jaar een goede belangstelling; doch niettegenstaande deze gunstige omstandigheid kon hij aan den druk der middelsoorten, evenmin als alle andere soorten, ontkomen.

Voor Trinidad bracht 1921 de meeste variaties en alle belanghebbenden hebben van de levendigheid in handel en

wandel van dit product kunnen genieten. Of die darteheid een gevolg is van oogst, van speculaties à la hausse of in blanco, van gunstige wisselkoersen of van toevallige omstandigheden, laten we buiten beschouwing; de beweeglijkheid was er en dat is hoofdzaak.

Daarbij komt ook voor deze cacao, die als edel-soort gewonnen en gebruikt wordt, de omstandigheid, dat de prijs gedurende dit jaar dikwijls beneden de noteeringen stond van de courante middelsoorten, en daardoor als eene nog begeerenswaardige cacao-soort door de koopers werd beschouwd.

Suriname. Als we de omzetten van Surinaamsche cacao met die van de reeds besproken soorten vergelijken, zouden we er bijna toe overgaan den bekenden astroloog (uit de Noorderstraat) te raadplegen, hoe het komt, dat de cacaovrucht uit onze Westindische kolonie dit jaar in het v...m-boekje staat.

Suriname slaat, niettegenstaande de aanzienlijke arriveementen en voorraden een armzalig figuur. Waarom, zou de astroloog zeggen, houden de Surinaamsche Cacaopitten geen gelijken tred met andere soorten uit Brazilië en Thomé bijv.? Is Suriname kwalitatief zoo veel beter?

Gedeeltelijk heeft hij gelijk, maar zijn astrologische wetenschap houdt zich niet bezig met de kosten der cultuur in ons Westindisch productieland.

Jammer genoeg vormen juist die kosten (door gebrek aan voldoende arbeidskrachten worden dure werkkrachten geïmporteerd) in hoofdzaak den ongunstigen factor, die een geregeld loonend bedrijf der cacao-plantages in den weg staan en wel in het bijzonder, als de prijzen van het artikel zoo laag staan als dit jaar.

Het is jammer genoeg, maar er is weinig aan te veranderen. Alléén een hogere markt kan maken, dat Suriname weer begint te glimlachen. Voor onze koloniale cacaovrucht hoop ik het, maar ik vrees, dat er nog wel een weinig geduld geoefend mag worden, voor het zoover is. De markt in het algemeen geeft nog weinig teekenen van een hausse en het moet een flinke hausse zijn, die hier zou kunnen baten.

De aanzienlijke voorraden, die wij van 1920 eriden, gehouden op een prijs van ca. 30 ct. voor plantage-kwaliteit, vonden geen gretig onthaal. Nu en dan eene afdoening, doch daarbij bleef het.

Zooals we het jaar begonnen, eindigde het ook, doch met dit verschil, dat de druk op onze Westindische cacao door de algemeen belangrijk verlaagde prijzen van andere soorten, tot hoog-druk werd opgevoerd. Wanneer dat nog eens veranderen en verbeteren zal, kunnen we in de sterren helaas niet lezen.

Suriname exporteerde gedurende:

	1921	1920	1919	1918	1917	1916	1915	
Januari..	20	5	3	}254	70	28	57 Ton	
Februari.	17	9	134		55	10	18	"
Maart ..	17	58	52	163	35	50	140	"
April....	55	221	11	505	200	52	247	"
Mei	245	291	305	156	463	122	247	"
Juni	390	263	385	161	3	220	430	"
Juli	325	491	407	1129	225	395	370	"
Aug.	114	163	114	26	435	515	92	"
Sept.	187	81	18	17	99	211	34	"
October..	—	32	158	5	37	180	5	"
Nov.	—	41	50	—	236	170	19	"
Dec.	—	125	33	52	69	62	50	"
	—	1.780	1.670	2.468	1.927	2.015	1.709	Ton

Venezuela genoot als gewoonlijk de belangstelling in groote mate, waartoe de groote voorraden en de daardoor verkregen ruime keuze in alle kwaliteiten, niet weinig medewerkten.

Het jaar 1921 opende de reeks van afdoeningen aan consumenten en exporteurs met ca. 40 ct. voor goed naturel Pto. Cabello, Caracas en Carupano, ca. 45 ct. voor goede geterreerde kwaliteiten en 50 ct. tot 60 ct. voor mooie Pto. Cabello en Caracas.

De geheele wereld stond echter in het teeken van zuinigheid en spaarzaamheid en de mooiste soorten ondervonden al spoedig de gevolgen daarvan. De groote vraag concentreerde zich op de courante en goed-courante kwaliteiten, zoowel van naturel als van geterreerd.

Het groote aanbod en de voor alle cacao-soorten heerschen- de flauwere stemming, deden ook voor Venezuela de prijzen dalen. Midden Februari waren dan ook de goed-courante natuurlijke Venezuela's afkomstig van Caracas of Pto. Cabello of Carupano gaarne tot 36 à 38 ct. te koop.

April en Mei zagen, om als basis de goed-courante naturel Venezuela te nemen, dan ook de voor deze soort

zeldzaam lage noteeringen van 28 tot 30 ct., waartoe grif koopers optraden.

Venezuela onderging alzoo geheel het lot, dat dit jaar zoo goed als alle hoofdsoorten toebedeeld had en de fijne kwaliteiten dezer, zoo geliefde cacao, moesten ook hierin deelen.

De laatste helft van het jaar bracht geen verandering. In vergelijking met de vraag naar goed-courante naturel bleef de kooplust voor de mooie kwaliteiten zeer klein en zelfs tot belangrijk gereduceerde prijzen voor de steeds als „fancy” beschouwde prima Pto. Cabello, Caracas en Carupano (ca. 50 ct.) bleven de koopers geretireerd. Goed naturel en geterreerd tot 35 à 36 ct. genoot nog eenige attentie, maar het goedkoopere, tot ca. 28 ct. verkrijgbare goed courante Venezuela product bleef in hoofdzaak het eenige object van belangstelling.

Wanneer zullen ze weer komen voor de Venezuelanen, de schoone dagen van Aranjuez?

Java. De mindere kwaliteiten Java, en er was helaas een groot kwantum „gering” onder de aanvoeren, moesten het natuurlijk tengevolge van de flauwe marktstemming van andere cacao-soorten, ontgelden. Toch mag men zich verwonderen, dat het prijsverloop niet nog ongunstiger is geweest. Fancy behoeft bij de geringe soorten niet gezocht te worden, maar wellicht waren er verborgen goede eigenschappen, — ook geringe Java is van fijne familie — en die moet men maar weten te vinden.

De in 1920 opgezamelde voorraden brachten we 6 Januari in veiling. Deze veiling bestond uit te zamen ca. 6000 balen en in hoofdzaak uit de toevoeren van den nieuwen oogst, die uitmuntte door kwaliteit.

Er kon slechts een 1000 tal balen verkocht worden tot ca. 69 ct. voor het mooiste, ca. 66 ct. voor goed prima en ca. 60 ct. voor de beste middel-kwaliteiten.

Voor gewoon middel-gruis en geringe soorten, — voor zoover ze nog onder de zintuigen vielen — moesten verkopers eenige flinke veeren laten. Voor mooie prima ontwaakte intusschen meer kooplust en het ging met Java-cacao als met de bruid. Is de bruid eenmaal aan den man, dan... enz. Prima liep op tot ca. 72 ct. en w66r dat Februari ten einde was, werd het geheele aanbod ex-Januari-veiling in prima en mooie middel-kwaliteiten tot zeer bevredigende prijzen afgedaan. Prima kwaliteit was toen aan te nemen op ca. 74 ct.

Tegen Juni registreerden we eene flinke prijsverhoging. Betaald werd voor prima 78 tot 80 ct. en ofschoon de veiling in deze maand in hoofdzaak secunda en mindere kwaliteiten omvatte, konden de tweede soort partijen, afkomstig van bekende plantages, toch 74 à 78 ct. bedingen.

Ook de daarop volgende verkoop verheugde zich in een geanimeerde stemming. De prima kwaliteiten werden betaald met 77 tot 78½ ct.

Tengevolge van den algemeenen gedrukten wereldtoestand scheen de November-veiling-stemming eene ongunstige verandering te willen scheppen, doch hoewel alles wat maar even cacao heette voor een appel en een ei te koop was, handhaafden de prima Java's de tot dusver behaalde prijzen van 76 à 77 ct.; alléén voor bijna alle mindere kwaliteiten bleven de harten der kooplui gesloten. Het zal echter niet lang duren, of ook daarvoor zal hun liefde wel weer ontwaken.

De exportcijfers van Java zijn gedurende:

	1921	1920	1919	1918	1917	1916	1915
Januari	73	83	48	7	100	133	128 Ton
Februari	83	59	551	34	192	143	131 „
Maart	179	80	178	112	169	112	69 „
April	90	66	248	1	206	29	33 „
Mei	135	22	125	18	15	7	28 „
Juni	71	31	155	82	104	95	100 „
Juli	43	54	108	34	167	243	266 „
Augustus	232	65	208	64	159	234	196 „
September	104	227	375	16	286	281	158 „
October	—	99	103	64	112	106	134 „
November	—	133	147	46	9	52	92 „
December	—	76	162	318	37	36	124 „

— 995 2.408 806 1.556 1.471 1.459 Ton

en in de jaren 1914 — 1.581 Ton 1910 — 2.479 Ton
 1913 — 2.259 „ 1909 — 2.369 „
 1912 — 2.024 „ 1908 — 2.278 „
 1911 — 2.360 „ 1907 — 1.772 „

Uitvoer. Deze bedroeg van de volgende productielanden:

	1920	1919	1918	1917	1916	1915
	Ton	Ton	Ton	Ton	Ton	Ton
Goudkust....	126.600	178.980	67.400	80.600	73.000	77.500
Bahia	52.610	51.860	40.490	51.200	39.500	44.980
Thomé	21.470	50.000	26.600	30.880	33.200	29.890
Guayaquil ..	34.715	34.500	35.000	41.400	45.100	32.800
Trinidad	28.445	27.540	26.590	31.800	24.900	22.570
San Domingo	20.000	19.470	19.140	23.900	25.400	23.370
Venezuela ..	17.000	16.230	17.350	14.800	12.400	14.600
Grenada	4.150	4.380	6.700	5.500	5.570	6.520
Suriname ..	1.780	1.670	2.470	1.930	2.010	1.710
Java	995	2.410	800	1.560	1.470	1.460

en voor zoover bekend werd, bedroeg de uitvoer van:

		1921	1920	1919
		Ton	Ton	Ton
Goudkust gedurende	Jan.-Nov.	101.500	112.300	160.800
Bahia	Jan.-Oct.	35.800	39.120	42.200
Thomé	„	19.510	14.100	39.900
Guayaquil	„	32.100	33.550	34.420
Trinidad	„	32.970	27.400	25.890
San Domingo	Jan.-Aug.	10.700	15.900	20.400
Venezuela	„	14.500	14.100	13.800
Grenada	„	4.230	4.025	2.950

RUBBER.

Gedurende de afgelopen week was de markt zeer kalm en werden bijna geen zaken gedaan. De noteeringen liepen langzaam terug, zijn echter min of meer nominaal, aangezien importeurs daartoe over het algemeen geen verkoopers zijn:

De slotnoteeringen op de termijnmarkt zijn:

		57 c.	59 c.
Prima Crêpe loco	.....	57 c.	59 c.
„	Febr./Maart	57½ „	59½ „
„	April/Juni	59½ „	61 „
Smoked Sheets loco	.....	57½ „	60 „
„	Febr./Maart	58½ „	60½ „
„	April/Juni	60½ „	62½ „

16 Januari 1922.

COPRA.

Na een tijdelijke verbetering werd de stemming opnieuw onregelmatig, en de markt sluit flauw op onveranderde noteeringen.

De noteeringen zijn:

Java f.m.s., stoomend	.....	f 28, -
„	Januari/Maart aflading	„ 28,50
„	Februari/April	„ 28,75

16 Januari 1922.

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	All. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
9-14 Jan. 1922	—	—	15 c.	4/-	37/-	37/-
2-7 „ 1922	—	—	4/-	4/-	36/3	36/3
10-15 Jan. 1921	—	—	—	—	40/-	40/-
12-17 Jan. 1920	—	—	f 66,- ¹	8/6 ²	210/-	65,- ²
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11¼	1/11¼	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
9-14 Jan. 1922	6/6	12/1½	14/-	13/3	6/3	9/-
2-7 „ 1921	7/-	12/3	14/-	13/6	6/-	8/6
10-15 Jan. 1921	9/-	17/6	15/-	19/-	8/-	—
12-17 Jan. 1920	57/6	65/-	60/-	37/6	f 12,-	Kr. 50
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

¹⁾ Per ton stukgoed. ²⁾ Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
 Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

DE TWENTSCHE BANK

AMSTERDAM - ROTTERDAM - 's-GRAVENHAGE - DORDRECHT - UTRECHT - ZAANDAM

Maandstaat op 31 December 1921

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor effecten gedeponoord	f	1.784.700,—
Deelneming in de firma's:		
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen;		
B. W. BLIJDENSTEIN Jr., te Enschede;		
LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.400.000,—, waarvoor in geld gestort	„	5.850.000,—
waarvoor effecten gedeponoord	f	1.550.000,—
Deelneming in bevriende Bankinstellingen .. f 7.129.743,14		
waarvoor in geld gestort	„	5.422.443,14
waarvoor effecten gedeponoord	„	1.707.300,—
Effecten van Aandeelhouders gedeponoord bij bevriende instellingen	„	3.000.000,—
ten eigen gebruike	„	32.951.050,—
	„	39.208.350,—
Kassa, Wissels en Coupons	„	48.089.314,28
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen	„	41.040.987,56
Saldo's bij Bankiers:		
beschikbaar voor eigen gebruik	f	4.303.636,55½
voor rekening van derden	„	17.445.256,29
	„	21.748.892,84½
Daggeldleeningen	„	200.000,—
Prolongatiën gegeven	„	11.124.245,—
Eigen Effecten en Syndicaten	„	7.447.762,35
Credietvereniging	f	76.153.922,81½
Af: loopende Promessen	„	15.997.000,—
	„	60.156.922,81½
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek. Crt. f 56.417.603,13½		
Af: loopende Promessen	„	2.995.000,—
	„	53.422.603,13½
Voorschotten op Consignatiën	„	1.523.560,67
Gebouwen	„	4.454.585,67½
Totaal	f	301.474.367,47

CREDIT

Kapitaal	f	35.500.000,—
Reservefonds	„	7.922.057,06
Buitengewone Reserve	„	1.000.000,—
Waarborgfonds Credietvereniging	„	6.580.552,50
Reserve Credietvereniging	„	4.236.101,84
	f	55.238.711,40
Aandeelhouders voor gedeponoord als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B:		
Effecten	f	1.767.700,—
Contanten	„	17.000,—
in Leen-Depôt Effecten	„	37.440.650,—
„ Contanten	„	1.126.800,—
	„	39.208.350,—
Totaal Effecten	„	1.143.800,—
Totaal Contanten	„	1.417.831,02
Zieken- en Pensioenfonds	„	47.263.911,25½
Deposito's	„	2.249.100,—
Prolongatie-Deposito's	„	350.156,60½
Saldo te ontvangen en te leveren fondsen	„	
Saldi Rekeningen Courant	f	96.217.341,01
„ „ „ voor gelden in het Buitenland	„	17.445.256,29
„ „ „ Credietvereniging	„	6.976.913,35
	„	120.639.510,65
Beleeningen en Daggeld genomen	„	440.000,—
Te betalen Wissels	„	28.762.925,42
Diverse Rekeningen	„	4.760.071,12
Totaal	f	301.474.367,47

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO,
HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PEKALON-
GAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA,
TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

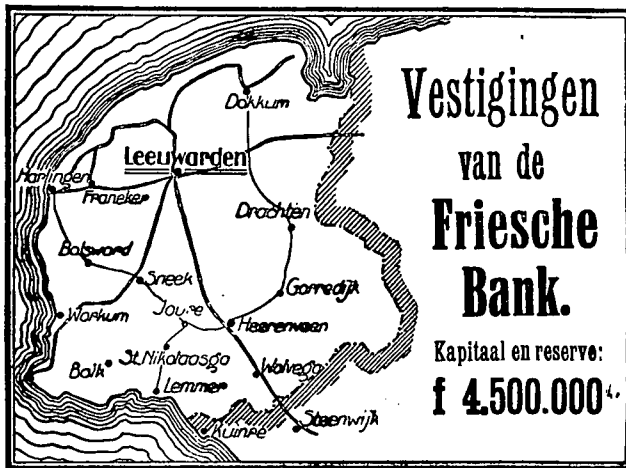
Kapitaal f 55.000.000, —

Reserven f 47.750.000, —

KONINKLIJKE STEARINE KAARSENFABRIEK GOUDA

GOUDA

GOUDA KAARSEN — NACHT-, THEE- EN SCHEMERLICHT
STEARINE — KAARSENPIET — OLEÏNE
CHEMISCH ZUIVERE EN ALLE ANDERE SOORTEN GLYCERINE

ONTVANG- EN BETAALKAS.

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22, AMSTERDAM.

Rentevergoeding voor gelden à deposito:

met 1 dag opzegging ..... 2 %

Bedragen tot f 20.000,— terstond betaalbaar.

met 10 dagen opzegging ..... 2½ %

Voor andere termijnen op nader overeen te komen voorwaarden.

OPEN EN GESLOTEN BEWAARGEVING VOLGENS REGLEMENT.

SAFE-DEPOSIT-INRICHTING.

GEOPEND: op Werkdagen van 8¼ v.m. tot 4½ uur n.m.

op Zaterdag en Beursvacantiedagen van 8¼ v.m. tot 12 uur.

Loketten van f 2,50 per maand — f 10,— per jaar — en hooger te huur voor
bij de Directie bekende of geïntroduceerde personen.

Zooeven verscheen:

Ratificatie van het Verdrag van Washington

betreffende den Arbeidstijd

REDE uitgesproken door

Mr. A. HAEX,Directeur der Maatschappij
tot Expl. van Limburgsche
Steenkolenmijnen

in de Algemeene Vergadering

van het

*Verbond van Nederlandsche
Fabrikanten-Vereenigingen*

op Woensdag 9 November 1921

Prijs f 1,—

Nijgh & Van Ditmar's Uitgevers-Mij.
Wijnhaven 111-113, Rotterdam

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf

ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang

Drie droogdokken met lichtvermogen tot 14000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam